וועטער : קלאר און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאס אידישע ווארט
THE GATEWAY OF THE WEST.
THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 5.56.
זון אונטערגאנג — 6.52.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עסטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 182. Winnipeg, Thurs. Sept. 11, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. דאנערשטאג יח' אלול, תר"צ.

פרעמיער ר. ב. בענעט צייכנט אן זיינע פלענער צו באקעמפן ארבעטסלאזיקייט

פילסודסקי פארזעצט די פירער פון אפאזיציע אין געפענגעניש

ווארשע, סעפט. 11 (איטא).— הערמאן ליבערשטיין, אידישער פירער פון די פוילישע סאציאליסטן, איז צווישן די ארעסטירטע אין פארבינדונג מיט'ן באריכט וועגן א דערוואַרטעטן צוזאמענשטויס צווישן דעם צענטער און דעם לינקן בלאק.

ווארשע, סעפט. 11.— מארשאל פילסודסקי, דיקטאטאר פון פוילן, האט פארזעצט אין געפענגעניש 22 דעפוטאטן, פירער פון די אפאזיציאנעלע פארטייען. צווישן זיי געפינט זיך אויך וויטאס, פויערים פירער און געוועזענער פרעמיער. זיי אלע זיינען אפגעפירט געווארן אין פעסטונג אין ברעסט-ליטאווסק, און ווערן אנגעקלאגט אין "פארברעכן קעגן דעם פרעזידענט און דער מלוכה".

דער ווארשעווער אדוואקאטן פאראיין האט גלייך פארופן א ספעציעלע זיצונג און האט פראטעסטירט קעגן פילסודסקיס האנדלונג, ווי אן אומקאנסטיטוציאנעלע און אומגעזעצלאכע. די אוונט צייטונגען וואס האבן געדרוקט דעם דאזיקן פראטעסט זיינען קאנפיסקירט געווארן.

—(::)—

נייע ארגענטינער רעגירונג זיצט פעסט אין זאטל

בוענאס איירעס, ארגענטינע, סעפט. 11.— די נייע פראוויזארישע רעגירונג פון גענעראל אוריבורו זעט אויס צו זיצן פעסט אין זאטל, האבנדיק די סענטימענטן פון דער גרעסטער מערהייט פון דער באפעלקערונג אויף איר זייט. קיין שיסערייען זיינען ניט פארגעקומען אין לאנד פאר דעם לעצטן טאג.

אין בוענאס איירעס הערשט נאך אבער קריגס צושטאנד. און ארעסטן פון פארדעכטיקטע אין אנהייגערשאפט צום אלטן רעזשים ווערן פארגעזעצט. די צענזור איז אויסערגעוויינלאך שטריינג. דער געוועזענער פרעזידענט איריגאיען ווערט נאך אלץ געהאלטן אן ארעסטירטער אין די קאזארמעס אין לא פלאטא.

אידישע פירער אפעלירן פאר האיאס

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

בערלין, סעפט. 11 (איטא).— צענטויזנט אידישע עמיגראנטן וועלן פארבלייבן הילפלאז, אויב די האיאס וועט אויפגעבן איר ארבעט אין אייראפע, — איז דערקלערט געווארן פון די רעדנער אויף א קאנפערענץ פון אידישע כלל-טוער און פארשטייער פון דער פרעסע, פארופן דא אין פארבינדונג מיט'ן באריכט, אז די האיאס קלייבט זיך צו אויפצוגעבן איר ארבעט אין אייראפע.

די קאנפערענץ האט באשלאסן צו אפעלירן צו די אמעריקאנער אידן זיי זאלן ווייטער פארזעצן די ארבעט. עס ווערט באקאנט, אז אן אפיל צום אמעריקאנער אידנטום וועט קירצלאך ארויסגעלאזן ווערן. צווישן די וואס ווערן דערווארטעט אונטערצושרייבן דעם אפיל זיינען : דר. עדווארד בערנשטיין, דר. לעא בעק, ח. נ. ביאליק, פראפ. שמעון דובנאוו, שלום אש און דער פראנצויזישער גראנד ראבי, איזראעל לעווי.

—(::)—

טאראנטער באפעלקערונג איז 621,596

טאראנטא, סעפט. 11. — לויט אן אפשאצונג פונ'ם אסעסמענט קאמישאנער איז טאראנטער באפעלקערונג איצט 621,596, — א וואוקס פון 15,226. די אסעסמענט (אפשאצונג פון אייגנטום ווערט פאר שטייער צוועקן) איז איצט איבער א ביליאן דאלאר, און איז געוואקסן אויף איבער 40 מיליאן דאלאר פאר'ן יאר.

זאגט אז געהעכערטע טאריפן וועלן שאפן ארבעט פאר 25 טויזנט ארבעטסלאזע אין א פאר חדשים צייט. — ביז די טאריפן וועלן אנהויבן ווירקן גיט די רעגירונג אויס 20 מיליאן דאלאר צו פארלייכטערן די לאגע.

אטאווא, סעפט. 11.—די רפואה קעגן ארבעטסלאזיקייט איז א העכערער טאריף, האט פרעמיער ר. ב. בענעט דערקלערט ביי דער נעכטיקער זיצונג פונ'ם הויז. ביז אבער די ווירקונג פון די געהעכערטע טאריפן וועט זיך ארויסצייגן, פראיעקטירט די רעגירונג אויסצוגעבן צוואנציק מיליאן דאלאר צו פארלייכטערן די לאגע.

גענוי ווי דאס געלט וועט אויסגעגעבן ווערן קאן נאך דער פרעמיער דערווייל ניט דערקלערן. דער פלאן אבער איז צו העלפן די פראווינצן און מוניציפאליטעטן אנצוגייען מיט געזעלשאפטלאכע ארבעטן. דארט וואו ארבעטסלאזע דארפן געשטיצט ווערן, וועט די פעדעראלע רעגירונג בייטראגן א גלייכן חלק מיט די מוניציפאליטעטן און פראווינצן.

די וויכטיקסטע אונטערנעמונג וואס די רעגירונג וועט שטיצן פון דעם פאנד וועט זיין דער דורכפיר פונ'ם טראנסקאנטינענטאלן שליאך. דארט וואו דער וועג דארף נאך אויסגעשניטן אדער פארענדיקט ווערן, וועלן די באטרעפנדיקע פראווינצן קריגן באשטימטע סומען פאר דעם צוועק. די הויפט ארבעט וועט דורכגעפירט ווערן אין אנטעריא, וואו ס'איז דא 400 מייל פון וועג דורכצושניידן ביז דער מאניטאבער גרעניץ. מאניטאבא וועט געהאלפן ווערן צו פארענדיקן איר טייל פון דעם וועג ביז אנטעריא, און סאסקאטשעוואן, אלבערטא און בריטיש קאלומביא קאנען אויך עטוואס קריגן פאר די קורצע שטרעקעס וועג וואס זיינען נאך ביי זיי ניט פארענדיגט.

מר. בענעט האט געזאגט, אז איצט זיינען דא אין לאנד 117 טויזנט ארבעטסלאזע, און, אויב די לאגע זאל זיך ניט פארבעסערן, וועלן ווינטער זיין 177 טויזנט ארבעטסלאזע. ער איז אבער זיכער, אז מיט דער הילף פון די געהעכערטע טאריפן און "אנטי-דאמפינג" רעגולאציעס זאל געלינגען צו פארזארגן מיט ארבעט 25 טויזנט מענשן אין משך פון א פאר חדשים צייט. מיט דער הילף פונ'ם טאריף האפט ער ביסלאכווייז צו לייזן די גאנצע פראגע פון דער ארבעטסלאזיקייט.

מיטגלידער פון דער אפאזיציע האבן איבערגעשלאגן מר. בענעטס רעדע מיט פראגעס און באמערקונגען. אייניקע האבן זיך אפגעשטעלט אויף דעם, וואס מר. בענעט קערט צוריק אום די ארבעטסלאזיקייט פראגע צו די פראווינצן אין זיינע הילף פלענער. זיי האבן אויך קריטיקירט זיינע פלענער פאר דעם "נאציאנאלן שליאך", וואס ער פארוואנדלט אין א פראווינציעלער אונטערנעמונג, וואס איז א ווידערשפרוך צו זיינע וואל-הבטחות.

מר. בענעט האט דערקלערט, אז ער פרובירט צו דערפילן זיינע הבטחות. ער איז ניט פאראנטווארטלאך פאר הבטחות פון זיינע אנהייגער, וואס זיינען געמאכט געווארן אן זיין וויסן.

—(::)—

אידישער תושב פון רעדזשיינע געשטארבן

רעדזשיינע, סאסק., סעפט. 11 (ספעציעל צו ד. א. וו. פון אונזער קארעספאנדענט י. בערעזנער).— מר. נאכמאן שווארצפילד, א חשוב'ער תושב פון רעדזשיינע, איז דא נעכטן געשטארבן אין עלטער פון 47 יאר נאך א קורצער קראנקהייט.

ער לאזט איבער אן אלמנה און 5 קינדער, — א זון סאלי 20 יאר, א טאכטער בערטא, 19 יאר, און דריי קלענערע קינדער.

מר. שווארצפילד איז געבארן געווארן אין עסטרייך און איז געקומען קיין קאנאדע מיט 18 יאר צוריק.

—(::)—

בלויז עטלאכע אידישע צאל באאמטע אין א"י

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, סעפט. 11 (איטא).— די העברייאישע פרעסע פון לאנד איז אלארמירט דערפון, וואס אינ'ם צאל דעפארטמענט איז די צאל פון אידישע אנגעשטעלטע נישטיק קליין. זי ציינגט אן, אז אין דער הויפט ביורא פון דעם צאל דעפארטמענט, אין ירושלים, איז צווישן 35 באאמטע בלויז איין איד. פון די 32 באאמטע אין חיפה זיינען בלויז 2 אידן, און אין פון די 60 אנגעשטעלטע אין ירושלים בלויז 15 אידן. אין אלע אנדערע שטעט איז דא בלויז איין איד פון 60 צאל באאמטע. צווישן די 15 באאמטע וואס גיבן אכטונג אויפ'ן טאבאק-צאל איז ניטא קיין איינציקער איד.

—(::)—

פערטל - מיליאן דאלערדיקע שריפה אין מאנטרעאל

מאנטרעאל, סעפט. 10. — דריי פייערלעשער זיינען דא פארוואונדעט געווארן אין א פערטל מיליאן דאלארדיקער שריפה אין א ווערהויז פון דער מייפל ליף מילינג קא. די שריפה, גלויבט מען, איז פאראורזאכט געווארן פון ספאנטאנעם אויפרייס.

עס האט גענומען צוויי שעה איידער די פייערלעשער האבן קאנטראלירט דעם פייער.

דריקט אויס צופרידנהייט וואס באריכט פון מאנדאטן קאמיסיע איז אנגענומען

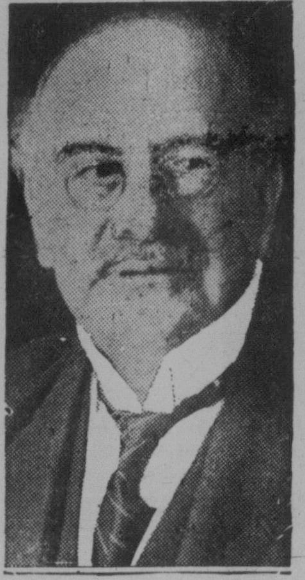

לארד מעלטשעט

ניו־יארק, סעפט. 11 (איטא).— אפפארנדיק צוריק קיין ענגלאנד אויף דער "אקוויטאניא", האט לארד מעלטשעט אין אן אינטערוויו אויסגעדריקט זיין צופרידנהייט דערמיט, וואס די פעלקער-ליגע האט אנגענומען דעם באריכט פון דער מאנדאטן קאמיסיע.

"דערמיט ווערט אוועקגעשטעלט דער סטאטוס פון דער מאנדאטן מאכט אויף א פעסטן באזיס," — האט ער געזאגט. — "איך האף, אז די מאנדאטן קאמיסיע וועט ווייטער זען דורכצופירן אירע מאנדאט פארפליכטונגען אויף א געהעריקן אופן. די פאסירונגען אין זשענעווא זיינען א גרויסע דערמוטיקונג פאר אונז".

—(::)—

וואס אויף דער וועלט קאן פארלויפן

אין פוילן וועט מען מוזן גיין אין מרחץ

אין פוילן איז ניט לאנג צוריק געפלאנט געווארן א געזעץ צו צווינגען יעדן בירגער פון לאנד צו גיין אין באד כאטש איין מאל א חודש.

לויט דעם דאזיקן געזעץ, וועט יעדער איינער וואס האט א וואנע אין הויז זיין פריי פון צו גיין אין אן עפנטלאכער באד, אננעמענדיק אז די וואנע ווערט באנוצט ניט בלויז אויף צו וואשן קינדערשע ווינדעלאך אין איר . . .

אבער וואנעס אין די הייזער זיינען אין פוילן אפשר נאך זעלטענער, ווי אין אונזערע קאנאדער שטעט הייזער אן וואנעס.

און די גרעסטע מערהייט פון די פוילישע בירגער, וועט, לויט דעם דאזיקן געזעץ־פראיעקט, מוזן ארומטראגן זיך מיט א באד־קארטל, וואס דארף אפגעשטעמפלט ווערן איין מאל יעדן חודש פון א באאמטן, צו דערווייזן, אז די באטרעפענדיקע פערזאן האט באזוכט א באד.

דער געזעץ באציט זיך אבער ניט אויף קינדער אונטער 10 און אויף זקנים איבער 70.

עס ווערט ניט געזאגט, אויב חסידים, וואס גייען אלע טאג אין מקוה, וועלן באפרייט ווערן פון דער באד־גזירה . . .

* * *

א הארץ איז "לינק" געשטימט

מעג א מענש זיין א סאציאליסט צי א קאמוניסט, אדער גאר א "בורזשוי", א רעכטער צי א לינקער, א גביר צי אן ארימאן, א אידישיסט צי א העבראאיסט, — אבער זיין הארץ איז אלע מאל אויף דער לינקער זייט.

און טאמער פאסירט עס אמאל פארקערט, קאן עס איינער לאנג ניט אויסהאלטן, ווען ער איז אפילו אן עקסטרעמער מאנארכיסט.

אין וואשינגטאן, ד. ק., איז געווען אזא בחור'ל, וועמעס הארץ איז געווען אויף דער רעכטער זייט.

זיין נאמען איז געווען מייק קאלאס. ער איז געווען א וואויל איינגל און האט געלערנט זייער גוט אין "סקול", — אבער זיין הארץ איז אלע מאל געווען זייער שוואך און ער האט זיך געהאלטן אין איין דאקטערן.

צום סוף האט ער געמוזט אויפהערן גיין אין שול צוליב זיין שוואכן הארץ, און אנומלט איז ער געשטארבן אין עלטער פון 17 יאר.

ער איז געווען איינער פון די זייער זעלטענע פאלן, וואס א מענש ווערט געבארן מיט'ן הארץ אויף דער רעכטער זייט.

* * *

א שלאכט מיט א קלאפער שלאנג א מייל איבער דער ערד

א שלאנג איז ניט קיין אנגענעמע באגעגעניש ערגעץ ניט — באזונדערס ווען דאס איז א קלאפער־שלאנג ("רעטלער"), — איינער פון די געפערלאכסטע שלאנגען אויף גאטס ערד, — און ווען איר באגעגנט זיך נאך מיט דעם פנים־אל־פנים אויף אן עראפלאן, 4,500 פוס איבער דער ערד.

אזא "אומאנגענעמע" דערפארונג האט אנומלט געהאט א געוויסער א. וויגינס, פון קאנזאס־סיטי, קענזאס, — א "סיילסמאן", וואס טרייבט אפט עראפלאנען פון פארגעניגן וועגן.

ווען וויגינס איז געווען 4,500 פוס הויך מיט זיין עראפלאן, האט ער פלוצים צו זיין שרעק באמערקט א גרויסן "קלאפער" שלאנג אין עראפלאן. דער "בלינדער פאסאזשיר" האט זיך אפנים ארייגעגנב'עט ווען דער עראפלאן איז געווען אויף דער ערד.

ביידע שונאים האבן דא פארשטאנען די ערנסטקייט פון דער לאגע. — און א קאמף האט זיך באלד אנטוויקלט, אויף לעבן און אויף טויט.

דער מענש האט געזיגט. דער שלאנג איז באלד געפלויגן אויף דער ערד פון דער הויך פון וואסערע פינף טויזנט פוס, — און טאקע אן א פאראשוט אויך . . .

אבער דער זיגער איז אויך ניט ארויס א גאנצער. ער האט געקראגן שטארקע קלעפ פונ'ם שלאנג און האט ארייגעגראגן א פארציע גיפט.

וויגינס איז גלייך אראפ מיט'ן עראפלאן, לאנדנדיק מיט גרויס מסירת נפש אויף א פארם. דער פארמער האט אים געגעבן די ערשטע הילף און האט באלד גערופן א דאקטאר, וואס האט געמאכט די נויטיקע איינשפריצונגען פון קעגן־גיפט.

עס ווערט געהאפט, אז וויגינס וועט גאנץ זיין.

* * *

א מציאה

דאס האט פאסירט מיט א פאר וואכן צוריק אין גאלט, אנטעריא.

טאמאס האבארד, אן איינוואוינער פון דער שטאט, האט גענומען א שטיקל בלייענע רער פון א קופע אלטווארג וואס וואלגערט זיך שוין 15 יאר, ארייננצושלאגן דערמיט א טשוועקל. נוצנדיק די רער ווי א האמער.

האלטנדיק דאס שטיקל רער אזוי אין האנט, האט ער באמערקט עפעס פאפירלאך אין לאך פון דער רער. דאס האט אים פאראינטערעסירט, און ער האט אנגעהויבן ארויסשלעפן אזוי די פאפירלאך פון רער.

ער האט אזוי ארויסגעשלעפט אכט 10-דאלערדיקע גוטע קאנאדער באנקנאטן; — א סך־הכל פון אכציק דאלאר.

די באנקנאטן זיינען געווען פון יאר 1907, נאך פון קעניג עדווארדס צייטן.

ווי אזוי דאס געלט איז געקומען אין לאך פון דער רער הויבט מען ניט אן צו פארשטיין.

אידישע אימיגראציע וועט ניט ליידן פון נייע באשרייננקונגען געפלאנט אין פאר. שטאטן

ניו־יארק, סעפט. 11 (איטא). — די נייע אימיגראציע געזעצן וועלן ווארשיינלאך ניט האבן קיין שטארקע ווירקונג אויף דער אידישער אימיגראציע ביז צו א געוויסער מאס. די דאזיקע אינפארמאציע האט געקראגן די "איטא" פון מר. אסאפסקי, הויפט פארוואלטער פון "האיאס". מר. אסאפסקי האט דערקלערט אז די אלגעמיינע אידישע אימיגראציע צו די פאראייניקטע שטאטן באשטייט פון פאמיליעס וואס עלטערן שיקן נאך יונגע קינדער און קינדער שיקן נאך זייערע עלטערן. די דאזיקע אימיגראנטן וועלן אן שוועריקייטן קאנען אריינקומען אויב זיי וועלן קאנען באווייזן אז זיי וועלן ניט פאלן צו לאסט.

וואשינגטאן, סעפט. 11 (איטא). — דער סטייט דעפארטמענט האט דא אנאנסירט, אז די אימיגראציע קוואטאס פון פוילן, רוסלאנד, ליטע, טשעכאסלאוואקיע, רומעניע, אונגארן, דייטשלאנד און פאלעסטינע, האבן זיך אויסגעשעפט אין דעם לעצטן פיסקאלן יאר, וואס האט זיך פארענדיקט מיט'ן יוני מאנאט, 1930. די דאזיקע לענדער זיינען געווען דער הויפט קוואל פון אידישער אימיגראציע קיין אמעריקע.

אין פארלויף פון לעצטן לויפנדן יאר, זיינען אריינגעקומען אין די שטאטן 44,676 אימיגראנטן, פון דער צאל זיינען געווען 11,526 אידישע אימיגראנטן.

אטלאנטיק, סיטי, סעפט. 11 (איטא). — ביז די לאגע פון ארבעטסלאזיקייט וועט זיך ניט פארבעסערן אין די פאראייניקטע שטאטן, איז די אמעריקאנער ארבעטער פעדעראציע צו גונסטן אז די גאנצע אימיגראציע זאל פולשטענדיק אפגעשטעלט ווערן — אפילו די קוואטא אימיגראציע. די דאזיקע דערקלערונג האט געמאכט וויליאם גרין, פרעזידענט פון דער "אמעריקאן פעדערייש'ן אף לייבאר", נאכדעם ווי דער עקזעקוטיוו קאנסיל האט אפגעהאלטן א זיצונג און האט פארהאנדלט די דאזיקע פראגע.

—(::)—

ארגאניזאציע פון אידישע "ריטייל גראסערס" באפעסטיקט זיך

דינסטאג איז אפגעהאלטן געווארן די פינפטע פארזאמלונג פון דער "ריטייל גראסערס אסאסיאיישאן", אין שטיימאנס זאל. איבער הונדערט מיטגלידער זיינען אנוועזנד געווען.

באריכטן פון פארשיידענע קאמיטעטן זיינען אפגעגעבן און גוט געהייסן געווארן. אדוואקאט אווערבאך האט גערעדט וועגן דער פראגע פון א טשארטער. די קומענדיקע פארזאמלונג וועט אפגעהאלטן ווערן דעם 9טן אקטאבער.

ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג, קירצערע שטונדן און אפשטעל פון אימיגראציע, פאדערט ארב. קאנגרעס

רעדזשיינע, סאסק., סעפט. 11. — דער אל־קאנאדער טריידס און לייבאר קאנגרעס וואס ווערט דא אפגעהאלטן, באטראכטנדיק די ארבעטסלאזיקייט לאגע, האט זיך געווענדעט צו דער רעגירונג מיט די פאלגנדיקע פאדערונגען :

1. דעם איינפיר פון אן ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג פלאן 2. דעם איינפיר פון אן 8־שעה'דיקן טאג און א פינף־טאגיקער וואך אין אלע רעגירונגס ארבעטן; 3. דער פארבאט פון ארבעטער אימיגראציע אין לאנד, און 4. די רעגירונג זאל אננעמען די רעקאמענדאציעס געמאכט אנומלט פונ'ם צוזאמענפאר איבער ארבעטסלאזיקייט.

די פאדערונגען זיינען איבערגעשיקט געווארן צו פרעמיער בענעט מיט'ן פארלאנג, אז זיי זאלן אנגענומען ווערן נאך אויף איצטיקער סעסיע.

דער קאנגרעס פארלאנגט אויך, אז דארטן וואו ס'איז ניטא גענוג ארבעט פאר אלעמען, זאל די ארבעט פארטיילט ווערן גלייך צווישן אלעמען.

לאנגע דעבאטעס זיינען אנגעפירט געווארן איבער די רעזאלוציעס, כאטש פרינציפיעל זיינען ווייניק אויסזעצונגען געמאכט געווארן קעגן זיי.

רומענישער דיפלאמאט דערוויילט פרעזידענט פון פעלקער-ליגע

זשענעווע, סעפט. 10. — די 11טע פארזאמלונג פון דער פעלקער ליגע, וואס האט דא היינט געעפנט איר זיצונג, האט דערוויילט ניקאלאס טיטולעסקו, געוועזענער רומענישער אמבאסאדאר אין לאנדאן, פאר איר פרעזידענט. ער האט געקראגן 46 שטימען פון 50. די נעמען פון אנדערע קאנדידאטן זיינען ניט אנאנסירט געווארן.

צעזאר צומעטא, פון ווענעזועלא, האט געעפנט די זיצונג ווי א צייטווייליקער פארזיצער.

דינא גראנדי, איטאליענישער אויסערן מיניסטער, איז אוועקגעפארן צוריק קיין רוים, ניט ווארטנדיק אפילו אויף דער עפענונג פון דער סעסיע. זיין אפפאר האט ארויסגערופן פארשיידענע פירושים, אבער די איטאליענישע קרייזן באהויפטען, אז ער האט פשוט קיין צייט ניט געהאט צו פארבלייבן, ווייל זיינע פליכטן פאדערן אים צו זיין אין זיין ביורא אין רוים.

די זיצונג האט זיך געעפנט מיט אויסדרוקן פון סימפאטיע פאר די געליטענע פונ'ם אורוגאן אין סאנטא דאמינגא, און מיט רעדעס צום אנדיינק פון די פאר שטארבענע מיטגלידער פון דער ליגע, גוסטאוו שטרעזעמאן, פון דייטשלאנד, און פרידטיאף נאנסען, פון נארוועגיע. ביידע, זיינען הויך געלויבט געווארן פאר זייערע בייטראגן צום אלוועלטלאכן פרידן און צו דער פעלקער ליגע.

בריאן וועט היינט פארשלאגן זיין פלאן פון אייראפייאישער פעדעראציע

זשענעווע, סעפט. 11.— די היינטיקע זיצונג פון פארזאמלונג פון דער פעלקער־ליגע קאן זיין א היסטארישע אין איר באדייטונג. אויף דער זיצונג, ווערט דערווארטעט, וועט דער פראנצויזישער אויסערן מיניסטער, אריסטיד בריאן, אנצייכענען זיין פלאן פון אן אייראפייאישער פעדעראציע, מיט וועלכן ער טראגט זיך שוין ארום א לייננגערע צייט.

סער ראבערט בארדען, קאנאדער פארטרעטער ביי דער פארזאמלונג, וועט עפענען די דעבאטע, ווי דער פאזיצער פון דער פאליטישער קאמיסיע.

אין די לאבים פון דער ליגע גייט אן א ווארימע דיסקוסיע וועגן דעם, ווער וועט פארנעמען קאנאדעס פלאץ ווי א צייטווייליקער מיטגליד פון דעם ראט פון דער ליגע, נאכדעם ווי קאנאדעס טערמין ענדיקט זיך קומענדיקן מאנטאג. פון די בריטישע דאמיניאנס איז דער איירישער פרייער שטאט דער איינציקער, וואס האט אספיראציעס אויף דער פאזיציע. אבער כינע קעמפט שטארק פאר דער פאזיציע, באזירנדיק אירע פרעטענזיעס אויף איר גרויסער באפעלקערונג.

א. לערמאן ווערט געזוכט

א. לערמאן פון בריטשיין, בעסאראביע, ווערט געזוכט פון זיינע פארצווייפלטע עלטערן וועלכע געפינען זיך אין בריטשיין, בעסאראביע.

א. לערמאן איז געקומען אין קאנאדע דורך דעם בוקארעסטער "האיאס". ער איז געווען די ערשטע צייט אין מאנטרעאל, מיט זעקס יאר צוריק. זיין לעצטער אדרעס איז געווען : 415 — 6טע עוועניו "די", סאוט, סאסקאטון, סאסק.

ווער עס ווייסט פון אים איז געבעטן צו מעלדן צו א. ראבינאוויטש, 474 סעלקירק עוועניו.

אומבאקאנטער אידישער יונגערמאן געשטארבן אין שפיטאל

לעצטן דינסטאג איז אין סענט ראקס האספיטאל, וויניפעג, געשטארבן א יונגערמאן, א איד, פון ארום 23 יאר, וועלכער איז דארט געלעגן שוין א היבשע צייט מיט שווינדזוכט, און קיינער האט וועגן אים ניט געוואוסט. ער האט דא ניט קיין באקאנטע אדער קרובים. ס'איז געווען א דאנק די באזוכן אין שפיטאל פון דער כנסת ישראל סיסטערהוד, וואס מען האט אים דארט געפונען שוין אין זיינע לעצטע טעג.

דער קערפער פון דעם פארשטארבענעם וועלכער האט אנגעגעבן זיין נאמען ווי צבי־הירש בענסאן, פון ענגלאנד, איז איבערגעגעבן געווארן צו דער חברה קדישה חסד של אמת, וועלכע האבן אים באערדיקט אויפ'ן בית־עלמין פון היברו סיק בענעפיט.

דריי אידישע קינדער קריגן "היי-סקול" סקאלארשיפס

עני סיידמאן

נענסי דאנער

דריי נארט־ענדער אידישע קינדער זיינען דאס יאר געווען צווישן די געווינער פון סקאלערשיפס אינ'ם גראדואירונג קלאס פון סט. דזשאנס טעכניקאל היי־סקול. זיי זיינען :

עני סיידמאן, טאכטער פון מר. און מרס. וו. סיידמאן, 105 סאלטער סט., דעלטא פיי עפסילאן סאראריטי סקאלערשיפ, $100.

נענסי דאנער, טאכטער פון מר. און מרס. פרעד דאנער, היי־סקול סקאלערשיפ, $65.

פאול שיין, זון פון מר. און מרס. שיין (דראגיסט), ערשטן פריז, $100.

פארמאסקירטע באנדע לינטשט צוויי נעגערס אין מיסיסיפי

סקובא, מיס., סעפט. 11.— א פארמאסקירטע באנדע פון 15 פערזאן איז איבערגעפאלן צוויי דעפיוטי שעריפס און האט ביי זיי ארויסגעריסן צוויי ארעסטירטע נעגערס, וועלכע דער המון האט גלייך אויפגעהאנגען אויף ביימער.

די צוויי נעגערס זיינען פארהאלטן געווארן אויף דער קלאגע פון רויבעריי. מר. און מרס. טאמאס מעקאי, וועלכע זיינען דא דורכגעפארן פארביי פון קאליפארניע צו זייער היים אין דזשאדזשיא, האבן דערציילט, אז די צוויי נעגערס האבן אפגעשטעלט זייער אוטאמאביל מיט סיגנאלן און האבן ביי זיי דערנאך צוגענומען צירונג אויף 42 דאלאר, און אויף דעם סמך זיינען זיי ארעסטירט געווארן.

די באנדע האט געבונדן די דעפיוטי שעריפס צו א בוים, און נאכדעם ווי זיי האבן זיך ספראוועט מיט זייער בלוטיקער ארבעט, אויפהייננגענדיק די נעגערס, האבן זיי פריי געלאזן זיי.

—(::)—

שטיינבערג און כאר אין כנסת ישראל שול

דער קאמיטעט פון דער כנסת ישראל שול בעט אונז צו מעלדן, אז שבת 12 אזייגער ביינאכט, וועט חזן שטיינבערג מיט זיין כאר זאגן סליחות, און דער קאמיטעט בעט אלע אידן קומען צו סליחות.

THE ISRAELITE PRESS

The only Jewish Newspaper in Western Canada.

דאס אידישע ווארט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

מעקענזי קינגס א טעות, וואס האט אים טייער געקאסט

אין דער צייט וואס מר. מעקענזי קינג איז געווען פרעמיער, האט ער, ווי אן עכטער ליבעראל, זייער שטארק אפגעהיט די באזונדערע רעכט פון די פראווינצן. ער האט זיך באמיט, אז די פעדעראלע רעגירונג זאל זיך וואס ווייניקער אריינמישן אין די אינערלאכע ענינים פון די פראווינצן און זאל ניט באריזן וועלכע ס'איז געזעצגעבונג, וואס גייט אריין אין קאמפעטענץ פון די פראווינצן.

דאס איז געווען גאנץ פיין פון זיין זייט, און די פראווינצן האבן דאס זיכער אנערקענט. אבער אין זיין אייפערזוכט צו אפהיטן דעם פרינציפ פון זעלבסטשטענדיקייט פון די פראווינצן אין זייערע אייגענע ספערן איז דער געוועזענער פרעמיער שוין פארגאנגען צו ווייט, — און דאס האט צום סוף אין זייער א גרויסער מאס גורם געווען דעם דורכפאל פון זיין פארטיי אין די וואלן.

מר. קינג, ווי אן עכטער ליבעראל, איז בעצם געווען אן אנהייגנער פון א סך סאציאלע רעפארמען. ער איז אין פרינציפ געווען פאר פארשיידענע פארמען פון סאציאלער פארזיכערונג, — ווי עלטער פענסיע, ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג און א. וו. ער איז אבער אויך געווען א שטרייגנער אנהייגנער פון דער קאנסטיטוציע וואס גיט באשטימטע רעכט און לייגט ארוי באשטימטע פארפליכטונגען אויף די פראווינציעלע רעגירונגען, — און סאציאלע רעפארמען, לויט זיין מיינונג, גייען אריין אין אט דער קאטעגאריע פון פראווינציעלע רעכט און פארפליכטונגען, און ער האט די דאזיקע רעכט, ווי געזאגט, ניט געוואלט באריזן.

מר. קינגס רעגירונג האט, צוליב דרינגלאכע פאליטישע טעמים, יא דורכגעפירט דעם געזעץ וועגן עלטער פענסיע. זי האט עס אבער געטאן אזוי, אז יעדע פראווינץ באזונדער זאל דארפן טראגן האלב פון דער לאסט, און זאל פאר זיך אליין קאנען דעם געזעץ גוטהייסן אדער דורכווארפן.

מען קאן ניט זאגן, אז די פראווינצן זאלן האבן געווען באזונדערס דאנקבאר צו מר. קינג פאר דעם אופן, ווי ער האט דא אפגעהיט זייער רעכט. פאר זיי, מיט זייערע באשריינקטע קוואלן פון הכנסה, איז האלב פון דער לאסט פון דער עלטער פענסיע אויך געווען גאנץ שווער צו נעמען אויף זיך. זיי וואלטן דערפאר קיין פאראיבל ניט געהאט אויף מר. קינג, ווען ער טרעט איבער זייערע קאנסטיטוציאנעלע רעכט און מאכט די עלטער פענסיע פאר א ריין פעדעראלן ענין.

עס זיינען פאראן ווייטער פאלן פון ענלאכע רעפארמען, וואס זיינען פארשלאגן געווארן, און וועלכע מר. קינג האט צוריקגעוויזן אויפ'ן סמך פון די זעלבע קאנסטיטוציאנעלע פרינציפן. אזוי איז געווען מר. היפס פארשלאג פון ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג. וועלכער איז אין פרינציפ גוטגעהייסן געווארן פון מר. קינג און פון זיין פארלאמענטארישער מערהייט, אבער וועלכער איז אוועקגעלייגט געווארן "אין דער לאנגער באנק" צוליב "קאנסטיטוציאנעלע" מניעות.

אבער דעם שווערסטן פעלער האט מר. קינג געמאכט אין דער פראגע פון ארבעטסלאזיקייט. עס זעט אויס, ווי ער וואלט פשוט ניט באגריפן די גאנצע ערנסטקייט פון דער לאגע און וואס פאר א וואפן דאס קאן געבן אין די הענט פון זיינע קעגנער. אויך אין דער פראגע איז ער תמיד באשטאנען אויף דעם, אז ארבעטסלאזיקייט איז א לאקאלער ענין, פאר די מוניציפאליטעטן און פאר די פראווינציעלע רעגירונגען צו לייזן. די געשרייען פון די לעצטע זיינען געפאלן אויף טויבע אויערן אין אטאווא, וועלכע האט זיי כסדר געגעבן דעם זעלבן ענטפער: "טראגט די לאסט, — דאס איז אייער "פריווילעגיע"!" נאטירלאך, זיינען זיי גאר ניט געווען באגייסטערט פאר דער דאזיקער "פריווילעגיע".

די לאגע איז פארבליבן די זעלבע אפילו דעם לעצטן ווינטער און צום אנהויב פון דעם זומער, ווען די ארבעטסלאזיקייט האט אנגענומען א דראענדיקן כאראקטער און איז געווארן באמת א נאציאנאלע דרינגלאכקייט. און בעת די מוניציפאליטעטן און די פראווינציעלע רעגירונגען האבן געזיפצט אונטער דער לאסט וואס איז געפאלן אויף זיי מיט דער גאנצער שווערקייט, און בעת אומעטום האבן זיך געוואלגערט מחנות ארבעטסלאזע, האט נאך מר. קינג, אין אנהויב פון זיין קאמפיין, געפרואווט אננעמען אן אפטימיסטישן טאן, ריידנדיק וועגן פראספעריטעט אין לאנד, דערווייזענדיק דאס מיט ציפערן, וואס האבן געזאלט פארדעקן די אמת'ע פאקטן.

ערשט אינ'ם פארלויף פונ'ם קאמפיין האט מר. קינג אפנים דערפילט, אז די לאגע איז א סך ערנסטער, ווי ער האט זיך פארגעשטעלט, ארומפארנדיק איבער'ן לאנד האט ער זיך איבערצייגט, אז מיט אפטימיסטישע ציפערן קאן מען ניט אפשטרייטן דעם פאקט פון דער ארבעטסלאזיקייט. ער האט דאן געמאכט זיין באוואוסטן אנבאט פון "א דאלאר פאר יעדן דאלאר", — דאס הייסט, אז די פעדעראלע רעגירונג וועט געבן צושטייער א דאלאר פאר יעדן דאלאר וואס לאקאלע רעגירונגען וועלן אסיגנירן פאר געזעלשאפטלאכע ארבעטן, מיט'ן צוועק צו פארלייכטערן די ארבעטסלאזיקייט.

דער אנבאט איז שוין אבער געקומען צו שפעט. ביז דאן איז שוין דער גאנצער ווינט ארויסגעכאפט געווארן דורך די קאנסערוואטיוון פון די ליבעראלע זעגלען. מר. בענעט האט פריער באגריפן די ערנסטקייט פון דער לאגע, און האט פארשטאנען ווי איינצושפאנען זי אין זיין וואגן. ער האט אויך פארשטאנען ארויפצולייגן די גאנצע אחריות פאר דער ארבעטסלאזיקייט אויף די ברייטערע פלייצעס פון דער פעדעראלער רעגירונג, וואס איז געווען זייער צום הארצן די ווילער.

און אזוי האט עס פאסירט, אז מר. קינג האט פארלארן די וואלן, און מר. בענעט האט געקראגן דעם צוטרוי פון די ווילער און איז באפולמעכטיקט געווארן צו לייזן די ארבעטסלאזיקייט פראגע, ווי ער האט צוגעזאגט.

מיר גלויבן ניט, אז מר. בענעט קאן די ארבעטסלאזיקייט פראגע לייזן. דאס איז ניט פאר די כחות פון וועלכן ס'איז שטאטסמאן און פאר וועלכער ס'איז רעגירונג. מיר גלויבן באזונדערס ניט, אז העכערע טאריפן, וועלכע מר. בענעט פלאנעוועט, זאלן אויף וועלכן ס'איז אופן פארלייכטערן די לאגע.

אבער מר. בענעטס פארדינסט ליגט אין דעם, וואס ער האט אנערקענט די ארבעטסלאזיקייט פאר א נאציאנאלער דרינגלאכקייט און האט ארויפגעלייגט די אחריות פאר איר אויף די פלייצעס פון דער פעדעראלער רעגירונג.

אויב די פעדעראלע רעגירונג קאן זיך אויך ניט ספראווען מיט דעם גאנצן פארנעם פונ'ם גראנדיעזן פראבלעם, קאן זי אבער בעסער העלפן פארלייכטערן די לאגע, ווי די לאקאלע רעגירונגען מיט זייערע באשריינקטע מיטלען. דער פלאן פון דער רעגירונג צו אסיגנירן צוואנציק מיליאן דאלאר פאר געזעלשאפטלאכע ארבעטן און היכף צו פארלייכטערן די ארבעטסלאזיקייט לאגע, וועט זיכער די לאגע פיל פארבעסערן.

אויב מיר קאנען פון מר. בענעטס רעגירונג דערווארטן ווייניקער סאציאלע רעפארמען, ווי פון מר. קינגס, איז כאטש גוט, וואס די איצטיקע רעגירונג האט אנערקענט די ארבעטסלאזיקייט ווי א נאציאנאלע, און ניט ווי א לאקאלע פראגע. דער פרעצעדענט וואס איז דערמיט געמאכט געווארן וועט אוועקשטעלן די פראגע אויף איר ריכטיקן ארט.

מר. קינג דארף איצט איינזעען זיין פעלער, וואס האט אים אזוי טייער געקאסט.

ווי האלט מען זיך מיט געסט

פון י. אייגער (ירושלים)

די דאזיקע פראגע אין ארץ־ישראל קלינגט אפילו מאדנע: דאס לאנד און די מענטשן זיינען אזוי געוואוינט צו געסט; א קייקלאכיק יאר האט דאס לאנד טוריסטען, יעדן טאג — א פנים חדשות. אט איינצלנע, אט גרופעס, אט גאנצע שיפן, און די וועגן רוען ניט ביי־טאג און ביי־נאכט פון הונדערטער אווטאמאבילן, וועלכע לויפן אויף און אפ, פייל אויס דעם בויגן, מיט געסט פון פארשיידענע לענדער, נאציעס און גלויבנס, און בפרט אידישע געסט, וועלכע יאגן זיך דווקא ניט און קוקן אויס דאס לאנד לאנגזאם, באטראכט און מיט כונה, ווייל זיי, מערסטנטייל, פארן ניט זעען עגיפטן, פאלעסטינע און גריכנלאנד בנשימה אחת, ווי אלע אנדערע טוריסטן; נאר זיי פארן אויף אן ערנסטן באזוך קיין ארץ־ישראל, דארט אביסל לעבן, אביסל אטעמען מיט דער ארץ־ישראל לופט; זיי קוקן זיך איין, שעפן, זאפן־איין אין זיך. דאס איז ניט בלויז פארגעניגן, דאס איז א קאמפליצירטער פארגעניגן, געמישט מיט געדאנק און פארשיידענע געפילן. יא, דער ישוב איז שוין געווען גוט געוואוינט צו אזעלכע געסט: צום פראצעס פון דענקען און פילן, וואס קומט ביי זיי פאר, און ער האט געדולדיק און זיכער געווארט ער זאל זיך זעלבסט און נאטירלאך פארענדיקן, ווייל דער רעזולטאט איז אימער געווען ענטוזיאזם, אויפלעבונג, ליבע, שטראלנדיקע אויגן און א באנייטער און שטארקער קשר צווישן גאסט און ארץ־ישראל.

אזוי איז געווען, ווען אלץ איז געגאנגען נארמאל, ווען ארץ־ישראל איז געווען דאס לאנד פון די ציוניסטן און די אידישע געסט פלעגן קומען זען "הכצעקתה" — צו איז טאקע אזוי ווי די ציוניסטן באהויפטן, צו איז אין ארץ־ישראל טאקע אזוי שיין און גוט; צו איז טאקע פאראן א התחלה פון א נאציאנאלער היים מיט אן אויפגעלעבטער אידישער שפראך, מיט אידישע קאלאניעס און אידישע ערדארבעטער, באארבעטע פעלדער, גרינע וועלדער, שטעט און פאבריקן. אבער איצט האט זיך אין דער הינזיכט פיל פארענדערט: די געשעפטן גייען ניט נארמאל, און ארץ־ישראל איז מער ניט דאס לאנד פון די ציוניסטן. ארץ־ישראל איז געווארן דאס לאנד פונ'ם כלל ישראל, צו אן אלגעמיין אידישן גרויסן אינטערעס, צו וועלכן עס איז צוגעשמידט דער ווילן און זארג פונ'ם גאנצן אידישן פאלק אן אויסנאם. עס האנדלט זיך שוין ניט מער וועגן דעם אויב די ציוניסטן באגליקן אין זייער ארבעט צו ניין. אויב זיי באגליקן ניט גענוג דארף מען זען, זיי זאלן באגליקן, ווייל ארץ־ישראל איז געווארן די אנגעווייטיקסטע פראגע פון דעם אידישן פאלק, פון זיין כבוד און ווירדע. אידן האט דאך פארנומען א שטארקע פאזיציע און ווען אידן פארלירן אויף דעם דאזיקן פראנט גיט זיך דאס אפ אין אלע לענדער פון דער אידישער דיאספארא.

וועגן דעם אלעמען האט זיך געטראכט, בעת היר זיינען געווען צוזאמען מיט א גרופע אידישע לערער פון רומעניע, וועלכע זיינען געקומען באזוכן דאס לאנד. דער ישוב האט זיי ברידערלאך־הארציק אויפגענומען. ספעציעלע קבלת פנים האבן פאר זיי איינגעארדנט די הויפט ביורא'ן פון קרן קימת און קרן היסוד. יא, ברידערלאך, טאקע גאר אינטים, און שוין מער ניט געקוקט אין די אויגן צו עס געפעלט צו ניין. אומגעקערט, גיכער האט מען געקאנט ביי זיי באמערקן, אז זיי זוכן צו געפינען חן אינ'ם ישוב'ס אויגן, שפירנדיק אויף זיך א גרויסן חוב. פארשטייט זיך, ניט אן אינדיווידועלן חוב אלס לערער, זייער חוב, מעגלאך האבן זיי פאלשטענדיק דערפילט, נאר אלס א טייל פונ'ם גלות־אידנטום, וועלכער האט זיין חוב צו ארץ־ישראל ווייט, ווייט ניט דערפילט.

פאראיבער דער פרילינג, מ'הערט שוין מער ניט זינגען, שפילן און טאנצן; די ארבעט־צייט איז אין רעכטן ברען. די געזיכטער זיינען ערנסט, פארטראכט און צוזאמען מיט דעם ענטשלאסן. אט וואס די געסט קאנען איצט געפונען ביים ישוב, און דאס, זעלבסטפארשטענדלאך, רופט ארויס ביי זיי אן ענטשפרעכנדע שטימונג. אט זיצן די יונגע לערערנס פון בעסאראביע, קוקן מיט ברייט אפענע, נאאיווע אויגן און הערן זיך איין מיט זייער גאנצן וועזן אין דעם, וואס מען דערציילט זיי; וועגן דעם, וואס מ'באדארף איצט טאן.

און עס דוכט זיך, אז די געסט שאפן אונטער די פראגע: "יא, וואס דארף מען איצט טאן?" דאס איז טאקע די פראגע, וואס האט אוועקגערויבט זייער רו, וואס פייניקט זיי פאר דער לעצטער צייט: וואס דארף מען איצט טאן?

און זיי הערן זיך איין אין דעם ענטפער: מ'דארף בויען, ארבעטן, שאפן און מען דארף דערווערבן וואס מער באדן. מען דארף פארשטארקן דאס, וואס מען האט שוין געשאפן אויף אלע געביטן און מען דארף בויען נייעס. דאס איז ניט איינצלנע, ניט א טייל, נאר דאס גאנצע קען, אז דאס איז א הינטער־טיר; ניין, דאס איז א ברייטער טראקט, וועלכער וועט אויך ברענגען צו כבוד און מאכט. צו די לעצטע צוויי קאן מען ניט קומען דורך שיינע פראזן און אפילו ניט דורך זייער קלוגער פאליטיק, נאר דורך געשאפענע, ממשות'דיקע ווערטזאכן. ניט איינצלנע ניט א טייל, נאר דאס גאנצע פאלק, אלע זיינע שיכטן דארפן זיך ענערגיש נעמען צום בנין. די געסט פארשטייען, — מ'זעט דאס אין זייערע ערנסטע געזיכטער. דער וועג איז ניט קיין לייכטער, אבער קיין צוריק איז נישטא.

אט אזוי האלט מען זיך איצט מיט געסט אין ארץ־ישראל: ניט מען זוכט זיי צו געפעלן, נאר פארקערט, זיי זוכן ווי זיך צו אנטשולדיקן . . .

די קאלאסאלע הכנסות פון דער ארץ־ישראל'דיקער רעגירונג פון דער אידישער באפעלקערונג

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

פון ה. פרומקין

ס'איז ערשינען דער יערלאכער באריכט פאר 1929 פון דער ענגלישער רעגירונג צום פעלקער בונד איבער דער לאגע אין ארץ־ישראל און אין עבר־הירדן. דער באריכט איז אן אינטערעסאנטער און באלערנזאמער דאקומענט, טראץ די אלע חסרונות וואס ער ענטהאלט. וויפיל די ארץ־ישראל'דיקע רעגירונג זאל זיך ניט סטארען צו פארדעקן די גרויסקייט פון דעם אידישן אויפטו אין ארץ־ישראל, צו ארויסשטעלן בולט "פאלעסטינע" און פארשלינגען "ארץ־ישראל", געלינגט עס איר זייער ווייניק, ווען זי מוז איבערגעבן די ממשות'דיקע פאקטן פונ'ם לאנד.

צי מען וויל, צי מען וויל ניט, מ'קאן ניט אוועקגיין פון דעם קלארן אמת, יעדער פאקט צייגט אויף דער גרויסער קולטורעלער און ווירטשאפט וואס די אידישע קאלאניזאציע טראגט אריין אין אלע צווייגן פון לעבן.

לאמיר אריינקוקן אין די פרטים פון די הכנסות און הוצאות פון דער ארץ־ישראל'דיקער רעגירונג אין 1929, ווי זיי זיינען געגעבן געווארן אין דעם באריכט. די הכנסות זיינען געווען 2,269,572 ארץ־ישראל'דיקע פונטן, אחוץ די הכנסות פון דער אייזנבאן, וועלכע ווערן אנגעגעבן אין א באזונדער באריכט, און אחוץ דער שטיצע פון דער ענגלישער רעגירונג פון 24,523 ארץ־ישראל'דיקע פונטן, אויף אויסצוהאלטן די גרעניץ וואך, וועלכע באדינט הויפטזעכלאך דעם עבר־הירדן.

אין 1928 האבן די הכנסות באטראפן בלויז 2,113,370 פונטן. ד. ה. אז אין 1929 האבן די הכנסות פארגרעסערט זיך אויף 156,484 פונט.

מ'דארף וויסן אז אין דעם יאר זיינען ניט צוגעקומען קיינע נייע שטייערן, וועלכע האבן געקאנט פארגרעסערן די הכנסות פון דער רעגירונג.

די פארגרעסערונג פון די הכנסות אין דעם יאר, ווי אויך די פריערדיקע יארן איז נאר א דאנק דער אידישער אימיגראציע און קאלאניזאציע, וועלכע טראגט ביי צו דער אנטוויקלונג פון דעם גאנצן לאנד.

דער שטענדיקער וואקסן פון די הכנסות פון דער רעגירונג איז ניט א צופעליקע דערשיינונג, דאס איז א שטענדיקער פראצעס, וועלכער קומט פאר די אלע יארן זייט דעם מאנדאט און דער אידישער עליה. אין די יארן 1922־3 פלעגן די הכנסות באטרעפן בלויז 1,418,344 ארץ־ישראל'דיקע פונטן. ד. ה. אז אין די לעצטע זיבן יאר האבן די הכנסות זיך פארגרעסערט אויף 851,228 ארץ־ישראל'דיקע פונטן — און זעכציק פראצענט.

מ'קאן זעען קלאר פון וואנען עס שטאמען די פארגרעסערטע הכנסות; נייע אריינגעקומענע 100,000 אידן וועלכע באזיצן א העכערע קולטור און א העכערן לעבנס שטייגער, מאדערנע אגריקולטורעלע און אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען, וועלכע האבן געצאלט שווערע שטייערן און אין אלגעמיין דערהויבן די ווירטשאפט אין לאנד.

דער באריכט ברענגט נאך אן אינטערעסאנטן פאקט: טראץ דעם וואס די רעגירונג האט זיך צוגעאיילט אפצאלן פארשיידענע חובות און האט אסיגנירט אויף דעם א קאלאסאלע סומע פון 2,896,965 ארץ־ישראל'דיקע פונטן (אויף אפצאלן דעם גאנצן אנאסאנישן חוב פון פארשיידענע אייזנבאן געביידעס און וואגאנעס, וואס די ארץ־ישראל'דיקע רעגירונג האט איבערגענומען פון די מיליטער באהערדן) איז דער באלאנס צום סוף פון 1929 פארענדיקט געווארן מיט אן איבערפלוס פון 773,069 א"י פונטן. צום סוף פון 1928 איז דער איבערפלוס געווען 589,530 א"י פונטן און אין 1929 איז צוגעקומען נאך א באדייטנדע סומע פון 183,539 ארץ־ישראל'דיקע פונטן, אן איבערפלוס פון די הכנסות איבער די הוצאות.

א גאנץ אנדער בילד שטעלט מיט זיך פאר דער עבר הירדן, וואו די פינאנסן זיינען אין בעסערע באדינגונגען. אויף זיי האט מען ניט ארויפגעלייגט קיינע חובות אפצאלונגען פון מיליאנען פונטן. די ענגלישע רעגירונג האט אין 1929 אסיגנירט פאר'ן עבר הירדן 70,000 ארץ־ישראל'דיקע פונטן (קעגן 24,000 פאר ארץ־ישראל) אויף אויפהאלטן די גרעניץ מיליטער. און דאך איז דער באלאנס פון עבר הירדן פארענדיקט צום סוף 1929 מיט אן איבערפלוס פון בלויז 17,667 א"י פונטן!

נאך עטלאכע אינטערעסאנטע ציפערן. די ארץ־ישראל רעגירונג גיט אן די באפעלקערונג פון ארץ־ישראל מיט 920,000 פערזאן און פון עבר הירדן מיט 300,000 פערזאן. אויב מיר זאלן פארטיילן די הכנסות פון 1929 (אן די אייזנבאן הכנסות) אויף דער צאל פון דער באפעלקערונג, קומט אויס אין ארץ־ישראל 2.46 פער פערזאן און אין עבר הירדן בלויז 0.86 פערזאן — 1/3 אומגעפער. וואס איז דען די אורזאכע פון דעם אונטערשייד? דער ענטפער איז א פשוט'ער: דער איד וועלכער באשעפטיקט זיך מיט מאדערנער אינדוסטריע און אגריקולטור, וועלכער פירט אריין אין לאנד א סך סחורה, און וועלכער גיט אויס 3־4 מאל מער ווי דער אראבער אויפ'ן לעבנס באדארף, צאלט דער רעגירונג שווערע שטייערן. לויט'ן מעמאראנדום וואס ה' הופיין האט איבערגעגעבן צו דער אויספארשונגס קאמיסיע, האבן די אידן געצאלט אין 1928 7.24 פער פערזאן אריינגערעכנט די אייזנבאן און פאסט און 4.55 פונט פער פערזאן אויסער אייזנבאן און פאסט. די אראבישע ווירטשאפט האט זיך אויך אנטוויקלט זינט דער מלחמה, די פראדוקציע און די איינקויפס קראפט האבן זיך פארגרעסערט אזוי אז די שטייערן וואס דער אראבער באצאלט האבן זיך ממילא פארגרעסערט, און וועלכע האבן דערגרייכט, ה' הופיינס חשבון, 1.83 פער פערזאן אריינגערעכנט די פאסט און אייזנבאן און 1.82 פונט אן דעם.

אויב מיר ווילן וויסן די אלגעמיינע סומע וואס די אידן האבן בייגעטראגן צו די פינאנסן פון דער א"י רעגירונג אין 1929, לויט'ן חשבון פון מר. הופיין, זיינען זיי פאלגנדע:

1) צאל — 458,525 א"י פונט — אדער 50 פראצענט.

2) שטייערן און אנדערע — 213,310 א"י פונטן — אדער 28 פראצענט.

3) גערילטלאכע איינצאלונגען: 87,720 א"י פונט — אדער 38 פראצענט.

4) פארט אפצאלונגען — 3,297 א"י פונט — אדער 38 פראצענט.

5) פאסט, טעלעגראף און טעלעפאן — 145,101 א"י פונט — אדער 70 פראצ.

6) אייזנבאן — 199,040 א"י פונט — אדער 50 פראצענט.

צוזאמען 1,106,993 א"י פונט פון אן אלגעמיינער סומע פון 2,523,763 א"י פונט — אדער 34.86%.

מיר זעען אז דער איינגער אידישער ישוב וועלכער באשטייט פון 170,000 פערזאן טראגט ביי יעדן יאר א קאלאסאלע סומע פון שטייערן און אפצאלונגען, וועלכע באטרעפן פיל מער ווי אונזערע צוויי פאנדן צוזאמען: דער קרן היסוד און קרן קימת.

דאס וואס דער אידישער ישוב טראגט ביי אזויפיל צום רעגירונגס־בודזשעט שטאמט ניט פון די ספעציעלע רייכטימער, אדער פון גרויסע פרנסות. דאס איז בלויז א רעזולטאט פון די אומאויפהערלאכע אריינפירן פון דעם נאציאנאלן קאפיטאל אין וועלכן עס באטייליקן זיך אלע שיכטן פון דעם אידישן פאלק אין גלות, און פון דעם פריוואטן קאפיטאל וועלכער ווערט אריינגעלייגט אויף צו אנטוויקלען דאס לאנד, און פון דעם ספעציפישן עקאנאמישן כאראקטער פון דער אידישער ווירטשאפט, וועלכער ווערט אנגעפירט אויף אייראפעיאישע מעטאדן, און וועלכער איז געבויט אויף א מער פאסענדן ארבעטס־לוין פאר מענטשן מיט קולטורעלע באדערפענישן, און ניט ווי דער פרימיטיווער לעבנסשטייגער פון די אראבער. אין פלוג, האט די רעגירונג, דוכט זיך, געדארפט געהעריק אפשאצן דעם פאקט, וואס דער אידישער ישוב דעקט כמעט העלפט פון דעם בודזשעט, און האט געדארפט פארשטיין ווי צו באצאלן דעם ישוב דערפאר מיט עקאנאמישע און דינסטלאכע ווערטן אין א פיל פאסנדער פארם פאר דעם אייראפעיאישן לעבנסשטייגער פון דעם ישוב.

אין דער ווירקלאכקייט אבער, איז דאס פונקט פארקערט. ווען מיר באטראכטן די הוצאות פון דער רעגירונג, זעען מיר אז דער אידישער ישוב געניסט דערפון זייער ווייניק, ווי די איינצלנע פונקטן באווייזן.

1) בילדונג — דער אלגעמיינער בודזשעט פון דער רעגירונג איז געווען פאר 1929 139,789 א"י פונטן, פון דעם איז אסיגנירט געווארן פאר אידישער בילדונג בלויז 19,300 א"י פונטן, — ד.ה. 13.8%. דעם גאנצן שווערן לאסט פון אויסהאלטן דעם אידישן חינוך האט די רעגירונג ארויפגעלייגט אויף די אידישע אינסטיטוציעס, וועלכע האבן אויסגעגעבן אין 1928 אויף אידישער בילדונג א"י 175,000 א"י פונט (אריינגערעכנט דעם אוניווערסיטעט).

2) געזונטהייט — דער אלגעמיינער בודזשעט פאר 1929 איז געווען 101,864 א"י פונט. פון דעם איז אסיגנירט געווארן בלויז 1,000 א"י פונטן פאר דעם אידישן שפיטאל אין תל־אביב, און דאס איבעריקע איז פארוועגדעט געווארן בלויז די רעגירונגס געזונטהייט אנשטאלטן.

אויף וויפיל דער אידישער ישוב האט אויסגענוצט די רעגירונגס שפיטאלן, האבן מיר נאך ניט קיינע ציפערן פאר 1929. אין 1928 איז די צאל אידישע באזוכער אין דער רעגירונגס קליניקס איז געווען 3,452 פון דער אלגעמיינער צאל פון 65,542 ד. ה. 50 פראצענט. די צאל אידישע קראנקע וועלכע זיינען באהאנדלט געווארן אין די רעגירונגס שפיטאלן איז געווען 544 פון דער אלגעמיינער צאל פון 2,262, ד. ה. 24 פראצענט. אין די שטאטישע שפיטאלן, וועלכע ווערן געשטיצט פון דער רעגירונג, זיינען באהאנדלט געווארן 242 אידן פון 1715, ד. ה. 14. דער אלגעמיינער פראצענט איז געווען — 6. מען דארף זיך פארשטעלן אז אין 1929 איז ניט געווען קיין גרינטלאכער אונטערשייד אין דעם זעלבן פראצענט. דאגעגן ווערן אראבער אויך באהאנדלט אין אידישע שפיטאלן, און זייער צאל האט דערגרייכט ביז איבער 10 טויזנט, ד. ה. פיל מער ווי די צאל פון די אידן אין די רעגירונגס שפיטאלן.

3) עפנטלאכע ארבעטן — איינגאנצן איז אויסגעגעבן געווארן אין 1929 אויף עפנטלאכע ארבעטן, געוויינלאכע און אומגעוויינלאכע (א חוץ די ביורא אויסגאבן) 260,686 א"י פונטן. אויסער דעם האט די רעגירונג אויסגעגעבן א באדייטנדע סומע פון ראקפעלער פאנד אויף בויען דעם ארכעאלאגישן מוזעאום אין ירושלים, אויף דער אגריקולטורעלער שול אין תל־כרם פון קאדורי פאנד, אויף פארשיידענע ארבעטן אין יפו'ר פארט פון דעם הלואה פאנד. קיין גענויע ציפערן האט די רעגירונג ניט פארעפנטלאכט. נאר מען דארף משער זיין אז די הוצאות באטרעפן לערך 40,000 א"י פונט. אזוי אז צוזאמען איז אויסגעגעבן געווארן אויף עפנטלאכע ארבעטן אויסער דעם חיפה'ר פארט — 300,000 א"י פונט. און וועלכע שליסן איין אונזערע 100,000 א"י פונט אויף ארבעטס לוין. די ארבעט, וואו די אידן זיינען געווען באשעפטיקט, האט איינגעשלאסן, לויט פארשיידענע רעכענונגען, 15,000 א"י פונט ארבעטס לוין, ד. ה. 15 פראצענט.

פאליציי און גרעניץ וואך — אין באריכט געפינען מיר פאלגנדע ציפערן:

פאליציי: אפיצערן — 138, פון זיי 18 אידן — 13 פראצענט.

פאליציאנטן — 2186, פון זיי 280 אידן — 13 פראצענט.

גרעניץ וואך: אפיצערן — 45, פון זיי 2 אידן — 4 פראצענט.

סאלדאטן — 736, פון זיי 30 אידן — 4 פראצענט.

צוזאמען 3105 אפיצערן, סאלדאטן און פאליציסטן, פון זיי בלויז 330 אידן — 10.7 פראצענט.

5) באאמטע: אין באריכט זיינען ניטא קיינע פרטים איבער דער צאל און צוזאמענשטעל פון די באאמטע אין לאנד. לויט א ידיעה וואס די א"י רעגירונג האט איבערגעגעבן דער פרעסע אין 1929 איז די צאל באאמטע געווען 3,398, פון זיי קריסטן 1519 — 44.40 פראצענט; מוסולמאנער 1112 — 33.1 פראצענט און אידן 767 — 22.5 פראצענט. די רעגירונג האט קיינמאל ניט פארעפנטלאכט קיינע ציפערן וועגן די שכירות וואס ווערט געצאלט. אין 1928 האט אן אראבישע צייטונג "דו אל שוב" פארעפנטלאכט אייניקע ציפערן וועגן דעם, אין וועלכע די רעגירונג האט ניט אפגעלייקנט. מען גלויבט אז די ציפערן זיינען אומגעפער ריכטיק. לויט דער צייטונג איז די סומע פון די שכירות וואס מען האט געצאלט אין 1928 די אראבישע באאמטע האט באטראפן 92,620 ארץ־ישראל פונטן פון אן אלגעמיינער סומע פון 724,640 א"י פונטן, ד. ה. 12.8 פראצענט.

6) אגריקולטור — אין 1929 איז אויסגעגעבן געווארן 76,714 א"י פונטן. דער אגריקולטור דעפארטמענט באדינט אויסשליסלאך די אראבישע באפעלקערונג, דורך אן עקספערימענטאלער סטאנציע, וועטערינארע הילף און באוואלדערונג פון אראבישע געגנטן.

7) אין די אלגעמיינע הוצאות גייט ניט אריין, די סומע פון 75,619 ארץ־ישראל פונט דער אנולירטער חוב פון דער תל־אביב'ער שטאט פארוואלטונג, וועגן וועלכן די אראבישע עקזעקוטיווע האט געמאכט אזא טומל, אנצייגנדיק אויף דעם ווי אויף א ספעציעלער שטיצע מצד דער רעגירונג צו די אידן, אבער אפילו די שא־קאמיסיע, אויף וועלכער מען קאן ניט זאגן, אז זי איז זייער פריינטלאך צו אונז האט אויך געמוזט צוגעבן, אז די דאזיקע טענה פון די אראבער האט קיין גרונט ניט.

אט אזוי פילט אויס די רעגירונג איר חוב צום אידישן ישוב, פון איין זייט נעמט זי, פון דעם ישוב מיליאנען יעדן יאר, און פון דער אנדערער זייט גיט זי אים צוריק ממש גארנישט, וואס מען קאן בשום אופן ניט פארגלייכן מיט דעם וואס דער ישוב גיט.

און איצט, נאכדעם וואס אפילו די פאקטן, וועלכע ווערן אנגעגעבן אין די באריכטן פון דער רעגירונג, קאן מען זען אויף וויפיל די רעכט פון דעם אידישן ישוב ווערן אויף אן אומגערעכטן אופן פארלעצט, ווערן מיר אוועקגעשטעלט ווי באשולדיקטע, וועלכע מוזן באווייזן אז אונזער ארבעט שאדט קיינעם ניט, אז מיר מאכן ניט ארים דעם אראבישן ישוב. אין דער אידישער געשיכטע זיינען געווען גענוג אזוינע פאלן. שוין ניט איין מאל האט מען געזוכט צו פארדעקן די שווערע עוולות וועלכע ווערן באגאנגען קעגן אונז, דורך פאלשע באשולדיקונגען און פארדרייטע פאקטן.

מיר מוזן איצט אנפאנגען א פעסטע מלחמה קעגן די אלע פיינטלאכע טאטן. מיר מוזן פארברייטערן פאר דער גאנצער וועלט די אלע פשוט'ע פאקטן פון אונזער לעבן און ארבעט אין לאנד, וועלכע מוזן צייגן יעדן איינעם, וועלכער וויל זיך צוהערן צום אמת, ווי גרויס איז די ברכה וועלכע מיר ברענגען פאר'ן לאנד, און וויפיל זיינען די שוועריקייטן וועלכע מע לייגט אונז אויפ'ן וועג.

("איטא")

די נייע 1931

מארקאני ראדיא

איז געבויט און אויסגעפרובירט פון עקספערטן מארקאני אינזשינערן און טראגט דעם שטעמפל פון גוטהייסונג פון אנפירנדיקע קאנאדער אויטאריטעטן, סיי פאר פינקטלאכקייט פון קאבינעט דעזיין און סיי פאר דער רעאליסטישער שיינקייט פון טאן.

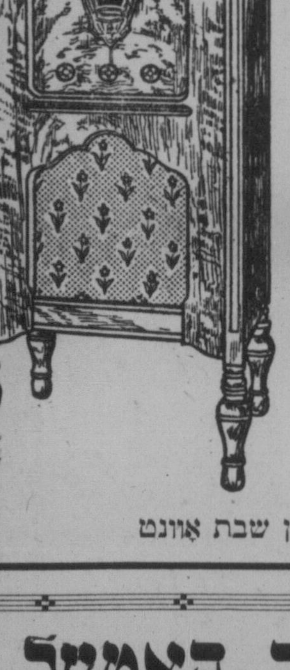

א בוכשטעבלאך נייער מאדעל—אן 8־טיוב יוניט וואס פארקערפערט די נייסטע פיטשורס פון ראדיא אינזשינירונג.

פריז

$185

קאמפליט מיט טיובס באקוועמלאכע טערמינען

קויפט פון עטאבלירטע און ראיעלע ספעציאליסטן

WINNIPEG PIANO CO LTD

333 PORTAGE AVE.

ברענטשעס אין:
סט. דזשיימס, טראנסקאנא, ברענדאן, דאופין, יארקטאן, פארט ארטור

סטארס אפן שבת אוונט

פאליסער האטעל

קאלגארי, אלבערטא

די פארוואלטונג האט דאס פארגעניגן צו אנאנסירן אז די רעגלמעסיקע

שבת נאכט

סאפער טענץ

וועלן זיך ווידער אנפאנגען

שבת, סעפטעמבער דעם 13־טן

פון 9 ביז 12

דער פאליסער האטעל ארקעסטער וועט שפילן די נייסטע טענץ מוזיק

קאווער טשארדזש $1 סערוויס א לא קארט

פאר טייבל רעזערוואציעס זיך ווענדן א־ער טעלעפאנירן צום הויפט ווייטער, עס. 82

אייערע יום-טוב קייקס וועלן זיין א סוקסעס אויב איר וועט נוצן דאמעסטיק שארטענינג כשר בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

אט איז דער סוד פון לייכטע פוכקע בול־קעלאך, קיכלאך און קייקס פאר שבועות. נוצט דאמעסטיק שארטענינג, א ריינער וועדזשעטייבל פראדוקט געמאכט ביי א ספעציעלן פראצעס און איז

כשר בהשגחת הרב

ישראל יצחק כהנאוויטש

פרויען איבעראל געפינען אויס אז איר פרישקייט און דעליקאטע קוואליטעט און איר גלאטקייט בע־סערן אויס דעם צוזאמענשטעל פון אלע קייקס און פייסטרי אין וועלכע דאס ווערט גענוצט.

דעם נעקסטן מאל ווען איר וועט מאכן קייקס אדער קוקיס, זעט וואס פאר אן איבעראשנדע אויסבע־סערונג דאמעסטיק שארטענינג מאכט. פרובירט עס אין אלע פייסטרים. אזוי גוט ווי פוטער און קאסט א סך ווייניקער. בעסער איידער שמאלץ ווייל איר קאנט עס נוצן ווידער און ווידער אמאל, — עס אנט־האלט ניט קיין נאך־טעם אדער גערוך. עס וועט אויך ניט רויכערן אין די הויכע טעמפעראטורן וואס איז נויטיק פאר גוטן פרעגלען.

גראסערס איבעראל האבן דאמעסטיק שארטענינג אין איין־פונטיקע קארטאנס.

"קויפט עס און פרואווט עס"

געמאכט אין קאנאדע פון א ריין קאנאדער פירמע.

DOMESTIC SHORTENING
PURELY VEGETABLE

I.P. D.S. 2

Robin Hood FLOUR
מאכט בעסערן
ברויט, קייקס און פייסטרי

אויף פרעמדע וועגן

א שפאנענדער ראמאן פון די ליידן און קאמף פון דעם אידישן וואנדערער

פון דר. ל. ב—ן

(פארטזעצונג)

און פלוצלונג האט זיך ליובא ארומ־געכאפט ארום זיין נאקן און זי האט ארויסגעשעפטשעט:

— פאפא, וואס וועט זיין ? וואס וועט זיין ? איך האב ווידער קיין אר־בעט ניט געקראגן ! און יענער וועט ווידער קומען מאנען דירה געלט !

— איך בין ניט שולדיק, ליובעטש־קא — האט עטינבערג געמורמלט — דו ווייסט דאך אודאי, ווי דיר וואלט זיך געלעבט, ווען איך וואלט געהאט ! פאר וועמען לעב איך דען, אז ניט פאר דיר און פאר דיין מאמען ? עך, פויגעלע !

דערווייל איז מעקנעק אריין אין פראנט צימער, ליובא האט אים דערזעען. זי האט זיך א ריס געטאן פון איר פאטערס ארעמס און זי איז געבליבן זיצן צע־נויפגעקארטשעט, ווי שטארק דערשראקן אויפ'ן שטול.

עטינבערג איז זיך דורכגעגאנגען דעם פראנט צימער הין און צוריק, האט גע־קוקט צעמישט דא אויף מעקנעק'ן, דא אויף אניוטא'ן און ליובא'ן, און באלד ווידער אויף מעקנעק'ן און ער האט זיך געצופט די קורץ געשארענע בארד. עס איז קאנטיק געווען, אז ער וויל עפעס זא־גען, און עס איז אים זייער שווער ארויסצורייידן. און מיט אמאל האט ער זיך אויסגעגלייכט אין זיין גאנצן הויכן וואוקס און ער האט זיך געווענדעט צו מעקנעק'ן מיט א פארשטיקטער שטי־מע :

— הער אויס . . . פארשטייסט ? ניט פאר מיר . . . איך פאר זיך אליין וואלט עס ניט געטאן, דו פארשטייסט ? אבער פאר איר און פאר אניוטא'ן ? .. הער אויס . . . .

ער האט אבער ניט געענדיקט, אונ־טערברעכנדיק זיך מיט אמאל און ער ער האט א מאך געטאן מיט א האנט.

— איר ווילט מיר עפעס זאגן, מר. עטינבערג ? — האט זיך מעקנעק א כאפ געטאן — זאגט !

— ניט פאר מיר — האט עטינבערג ווידער אנגעהויבן שטיל און פארשטיקט — נאר פאר זיי ! . . . זיי מוטשען זיך אזוי . . . דו ביזט א גביר . . . דער גאט, וואס האט ביי מיר אלעס אוועק־גענומען, האט דיר אלעס געגעבן ! . . . איך דארף אויף דירה געלט . . . ליי מיר א ביסל . . .

— הע ? — האט זיך מעקנעק א כאפ געטאן.

עטינבערג איז רויט געווארן און ער האט זיך צענויפגעקארטשעט.

— ניין, ניין, איך שאפס !

— כע, כע, כע ! — האט ער זיך שטיל און צעמישט צעלאכט — איך . . . שפא־אס !

און ער איז ארויסגעלאפן פון פראנט צימער.

פלוצלונג האט זיך ליובא אויפגעהויבן פון ארט.

— מאמע — האט זי זיך געווענדעט צו אניוטא'ן מיט אויפרעגונג אין קול, — ווילסטו אזוי גוט זיין און איבערלאזן מיך אויף א ווייל'ע מיט מר. מעקנעקן?

אניוטא האט איר אנגעקוקט מיט פרע־גענדיקע אויגן, דאך האט זי זיך אויפ־געהויבן און זי איז ארויס פון פראנט צימער.

געבליבן אליין מיט מעקנעק'ן, האט אים ליובא געבעטן זיך זעצן; דאן האט זי' זיך אפגערופן, ניט קוקנדיק אויף אים :

— מר. מעקנעק, די מאמע האט מיר געזאגט, אז איר זייט געקומען מיך רו־פען צו דער ארבעט . . . איך וויל אבער וויסן, אויב איר דיינקט נאך . . .

— זיי מיינען וועגן מיין ליבע ? — האט ער זיך א כאפ געטאן און ער האט צוגעלייגט מיט געפיל אין קול : — מיס עטינבערג, איך וויל ניט לייקענען: איך ליב זיי זייער !

ער האט זיך אויפגעהויבן פון ארט און איז צוגעגאנגען צו איר.

— נו, דארפן זיי זיך אזוי פלאגן ? ביי־גאזש, ליובא, בין מיר וועלן זיי דאך לעבן ווי א קעניגן, ווי מרס וואנדערביֿלד וועלן זיי ביי מיר לעבן ! און זייער פא־טער וועט ווערן פארטנער צו מיין געשעפט . . . ליובא, איך בעט זיי !

— אבער ווען איך האב אייך ניט ליב ? — האט ליובא אויסגעשריען פארצווייפלט — אך, לאזט מיך, מר־טשעט מיך ניט, איך בין גענוג אויס־געמוטשעט אן אייך !

— נאך דער חתונה וועט איר מיך ליבן, איר וועט זעען, ליובא ! — האט ער זיך צוהיצט — איך וועל אלעס טאן, אום איר זאלט מיך ליבן ! פון פויגל־מילך וועט אייך ביי מיר ניט פעלן. ביי־גאזש, ליובא, טוט וועגן דעם א טראכט זוני א ביזנעס פרוי : וועמען קאנט איר דא הייראטן ? און הייראטן מוזט איר דאך אמאל, א נאטור זאך ! — היינט ביי־גאזש, פארוואס בין איך אייך ניט געפעלן ? ליובא !

— גייט ! גייט ! איר מוטשעט מיך!

— האט זי אויסגעשריען — דאס וועט קיינמאל ניט זיין ! גייט !

ער האט ארונטערגעלאזט דעם קאפ.

— נו — האט ער ארויסגעשעפטשעט מיט אן אומגליקלאכן אויסזעען — דארף מען ניט ! וועל איך גיין ! מיט גוואלד קאן איך אייך ניט נויטן !

ער האט א זיפץ געטאן און ער האט גענומען גיין. ביי דער טיר האט ער זיך אפגעשטעלט און, אומקוקנדיק זיך ווידער אויף איר, האט ער געזאגט :

— עטלאכע דאלאר פונדעסטוועגן וועל איך פאר אייך באלד צושיקן מיט מיין טאטן. גוד ביי !

און ע ראיז אוועק.

ליובא איז געבליבן שטיין א פאר־צווייפלטע און האט געטראכט :

— ווי לעבט מען ? ווי לעבט מען ? !

און זי האט ווידער גענומען טראכטן וועגן טויט . . .

אין א ווייל'ע ארום האט זיך דערהערט אימיצנס אן אויפגערעגטער קול פון קיך. זי האט זיך איינגעהערט און זי האט דערקאנט די שטימע פון דעם הויזווירט.

זי האט זיך א צאפל געטאן און אירע אויגן זיינען געווען אנגעפילט מיט פאר־צווייפלונג און שרעק.

— איך האב שוין גענוג געווארט !

— האט זי געהערט די אויפגערעגטע שטימע פון דעם הויז ווירט — מער וויל איך ניט ווארטן !

עטינבערג איז אריינגעקומען אין אין דעם גרויסן פראנט צימער א צע־נויפגעקארטשעטער, א דערשלאגענער און דער הויז ווירט, א קליין אידל מיט א געל בערדל, נאך אים.

— ביי מיר גייט די שנארעריי ניט אן — האט ער געשריען צעהיצט, מאַ־כענדיק נערוועז מיטביידע הענט און אונטערשפרינגענדיק אויף די פיס : — אדער מען צאלט, און ווען ניט מופט מען ארויס !

אניוטא איז אריינגעלאפן א בלייכע און א צעמישטע.

— קאנט איר אונז ניט ווארטן נאך א וואך ? — האט זי ארויסגעמורמלט מיט נעבעט אין איר קול.

— קיין איין טאג ניט מער ! איך האב גענוג געווארט ! — האט יענער געשריען.

(פארטזעצונג קומט)

אין די טעג ווען עסן קאסט ביליקער!

איז עפל סאוס א טעגלאכער מאכל - - -

א.קיי. קוקינג עפל מאכן אזא עפל-סאוס וואס שטעלט אוועק דעם דאזיקן מאכל אויף א בכבודיקן פלאץ. א סך פארשיידנארטיקייטן ברייגען ארויס זייער פלייוואר פולשטענדיק דורך קאכן אדער באקן. פרעגט אייער אייגענעם סטארקיפער. ער וועט רעקאמענדירן א גוטע "א.קיי." פארשיידנ-ארטיקייט צו אייך. קויפט אן גענוג אזוי לאנג ווי מען קאן זיי נאך באקומען. ווינטער קומט! האלט זיך געזונט צו א נידעריקן קאסט.

פרעגט פאר אייער קאפיע פון "עפל סיקרעטס"

ASSOCIATED GROWERS of BRITISH COLUMBIA LTD.

Head Office • Vernon, B.C.

סאסקאטון סאסקאטון

געזעלשאפט. נאטיצן

זונטאג אוונט האבן א צאל פריינט "סורפרייזט" מר. און מרס. סעם שאר צו זייער 25 יאריקן חתונה יובילי. די גאנצע אונטערנעמונג איז דורכגעפירט געווארן פון מרס. ס. זייטלין, ארויסגע־האלפן פון מרס. בערט ווינער. דער אזונט האט זיך אנגעפאנגען מיט א "דינער" פאר 75 געסט. אין פארלויף פונ'ם מאל־צייט איז דורכגעפירט געווארן א חתונה צערעמאניע. רעווערענד חיים רעזניק האט אנגעפירט די צערעמאניע. צווישן די וועלכע האבן זיך באטייליקט זיינען גע־ווען מר. וו. לאנדא, מר. א. עפשטיין, מרס. וואגל, אויסער שטאטיקע געסט זיינען געווען : מר. און מרס. אטרובין, מר. און מרס. ראסקין, מרס. שאר און מר. און מרס. אטרובין.

מר. און מרס. לאוו, מרס. שאר און א צאל אנדערע האבן פרעזענטירט דער "זילבערנער פארל" מיט זילבערווארג מתנות, און א צאל באגריסונגען זיינען אנגעקומען. וו. לאנדא, איז געווען פאר־זיצער, און אלע קינדער פון "חתן כלה" האבן זיי באגריסט, און פרעזענטירט זיי מיט א שיינער מתנה, א זילבערנעם סערוויז.

* * *

מרס. מעקס שארזער האט זיך צוריק־געקערט אהיים נאך א באזוך אין מעקרא־רי, ביי מר. און מרס. פיליפ גאלומביא.

* * *

מר. און מרס. מעקס גראפער און מרס. סעם גראפער, פון לאס־אנדזשעלעס זיי־נען געווען די געסט פון מר. און מרס. מ. האך, בינאר, סאסק.

* * *

מרס. מעקס גראפער האט דורכגעפירט א פארטי לכבוד מרס. סעם גראפער און זי איז פרעזענטירט געווארן מיט א שיי־נער מתנה.

* * *

מרס. דזש. גאלדנבערג האט דורכגע־פירט א פארטי פאר מרס. סעם פריד־מאן פון עלען, און מרס. סעם גראפער פון לאס אנדזשעלעס, קאל. ביידע געסט פרעזענטירט געווארן מיט פיינע פרעזענ־טען.

זאגט עס מיט בלומען

בלומען זיינען די אידעאלע מתנה — פאר געבורטסטאג, חתונות אדער יעדער פאסירונג וואס מען דארף באגריסן, ווי אויך פאר יעדן סארט אויסדרוק פון מיטלייד און סענטימענט.

Hill's Nursery
103-23RD STREET E.
SASKATOON
Phones 2345
97 147

קליידער מאכן דעם מענטשן

דער דערפאלגרייכער מאן קאן שטענדיק אויסגעקליבן ווערן אן אונטערשייד וואו ער איז. ריינקייט איז שטענדיק וויכטיק און עס איז דא בלויז איין מיטל צו אנהאלטן דאס, און דאס איז דורך א רעגל־מעסיקן סיסטעם פון דריי קלינינג. לאזט אונז אכטונג געבן אויף אייערע פארערונגען. מיר זיינען זיכער אז איר וועט זיין צופרידן.

Phone 5588
Belgian
DRY CLEANERS
DYERS & FURRIERS Ltd
123-20th ST. W. - SASKATOON

פאר פאטאגראפיעס

גייט וואו צופרידנהייט איז גאראנ־טירט. טהאמס סטודיא איז די סאמע מארערנע סטודיא אין דער פראווינץ. מיר וועלן אראנזשירן אן אפאינטמענט צוצופאסן אייער באקוועמלאכקייט.

THAMS STUDIO
154-2ND AVE. SO. SASKATOON
PHONE 6631

זעט אונז צו ערשט

ווען איר קויפט לאמבער און בילדינג מאטעריאלן

גרויסע און קאמפליט סטאקס
קוואליטעט און פרייזן אומאיבערטרעפלאך

באקומט אונזערע נייע פלאן ביכער און פרייז ליסטן — איר וועט זיין אי־בערראשט ווען איר וועט אויסגעפינען ווי אזוי מיר קאנען אייך העלפן צו שפארן געלט

אבסאלוטע צופרידנהייט גאראנטירט

C.H. WENTZ LUMBER COMPANY LIMITED

City Yard Phone 6131

Nutana Yard Phone 97 558

לאמבער און בילדער'ס סופלאיס קוילן און האלץ

אפשאצונגען מיט פארגעניגן געגעבן אויף ריפעיר ארבעט אדער אויף נייע געביידעס

מיר האלטן אי־פולשטענדיקן סטאק פון לאמבער און בילדערס סופלייס.

טעלעפאנירט 3456 אדער 4454

THE MONARCH LUMBER CO. LTD.
AVE. L. & 20TH STREET - SASKATOON, SASK.

פרישע, קילע לינען פאר אייער בעט

איז דא עפעס אזוינס וואס העלפט איינעם צו האבן א גוטע נאכט רו אין דעם הייסן וועטער, ווי פרישע, ריינע, קילע בעט לינען ? און עס איז פונקט דער סארט לינען וואס מיר קאנען אייך געבן אויב איר שיקט אייער וועש צו אונז. — לי־נען געוואשן און געשווייינקט אין שטראמען פון ריינסטער רעגנוואַ־סער — לינען געפרעסט גלאט און ווייך.

Modern Laundry Ltd.
PHONE 4779 SASKATOON

סאסקאטון אײפּמערקזאם סאסקאטון

מר. מעקס ד. פרידמאן

איז דער קארעספאנדענט און פארטרעטער פאר "דאס אידישע ווארט" אין אייער שטאט און אומגעגנט.

מיר בעטן אלע סעקרעטארן פון די סאסקאטונער ארגאניזאציעס צו איבער־געבן די נייעסן און באריכטן פון זייערע ארגאניזאציעס צו מר. מ. ד. פרידמאן וועלכער איז אויך באפולמעכטיקט אנצונעמען סובסקריפשאנס פאר "דאס אידישע ווארט".

שרייבט אדער טעלעפאנירט צו אים
3320 אדער 3080

בלוטיקע טעג

ראָמאַן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאָרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאָרמאַן

(פאָרטזעצונג)

ראָגאָווין האָט אָנגענומען אירע ביידע הענט, איר אַריינגעצויגן אין צימער און ער האָט דער יונגער מיידל, וועלכע איז רויט געוואָרן אונטער זיינע בליקן, אַוועק־געזעצט אויפ'ן דיוואַן.

— טויבע, — האָט ער אָנגעפאַנגען — גלויב מיר, אז איך האָב ניט געגוג ווער־טער דיר צו זאָגן וויפיל איך פריי זיך, וואָס איך זע דיך ווידער. עס וועט פי־לייכט ניט פּאַסן, ווען איך וועל דיר זאָגן, דאָס קיינער פון אונזערע פריינט איז מיר ניט געווען אַזוי ליב ווי דו. דאָס איז די סימפּאַטיע, וואָס רעדט זיך איצט אויס ביי אונז ביידן.

א הייסע בלוט כוואַליע האָט א שאָס געטאָן אין געזיכט פון דער יונגער מיי־דעל, און אירע גרויסע הענט האָבן גע־ציטערט פון אינערלאַכער אויפרעגונג.

איצט האָט זי אויפגעהויבן צו אים אי־רע גרויסע אויגן און זי האָט אים שאַרף אַריינגעקוקט אין געזיכט.

— יאָ, — האָט זי געזאָגט, — א לאַנ־גע צייט איז עס זייט מיר האָבן זיך ניט געזען און איך האָב טאַקע שטאַרק מורא געהאַט, אז מיר וועלן זיך ווידער באַגע־גענען, כאָטש צו נאָענט זיינען מיר קיינ־מאָל ניט געווען.

— איך הויב ניט אָן צו פאַרשטיין וואָס דו רעדסט טויבע! — האָט ער אויסגערופן.

דער פּאָליציי דירעקטאָר וועלכער איז געזעסן ביי זיין שרייב־טיש איז אויפ־געשפּרונגען פון זיין זיץ און איז געגאַנ־גען ראָגאָווין'ען אַנטקעגן.

— אך, ווי איך פריי זיך, הער גראַף, וואָס איר זייט געקומען צו מיר מיט א באַזוך. איך בין אָקאָרשט פאַרטיק גע־וואָרן מיט מיין אַרבעט און עס איז ניט מער ווי רעכט, דאָס איר זייט גע־קומען.

דאן האָט דער פּאָליציי דירעקטאָר באַ־פוילן דעם דינער צו ברענגען א פלאַש וויין, און באַלד זיינען די צוויי פריינט געזעסן אין א לעבהאַפטן געשפּרעך.

עס איז שוין געווען פינסטער. דער גאַנצער צימער איז געווען איינגעוויקלט אין טונקלקייט. מען האָט גאָרניט גע־קאָנט זעען, נאָר די צוויי גליענדע פונק־טען פון די עכטע האַוואַנאַ סיגאַרן, וואָס זיי האָבן גערויכערט.

— איך זאָג אייך, מיין ליבער הער פּאָליציי דירעקטאָר, — האָט גראַף קאַ־זינסקי איצט באַמערקט, — דאָס איז א שיינהייט פון א פרוי האָב איך נאָך קיינמאָל ניט געזען. גאָלדענע האָר רינג־לען ארום איר קאָפּ. א פּאָר אויגן — שטערן, טיף און געהיימניספול אַזוי ווי א צוויבער ברונעם פון טויזנט און איין נאַכט, ליפּן אַזוי ווי קאַרשן, ציינער ווי צוויי שניר קאָסטבאַרע פּערל, און זי אָטעמט אַזוי, דאָס יעדער מאַן מוז איבער איר ווילד ווערן פון ליידנשאַפט.

— אָבער וואָס נוצט דאָס ריידן? ניט מיט ווערטער קאָן מען איר ניט שילדערן; נאָר מען מוז זי זעען די דאָ־זיקע געטלאַכע פרוי, דען ווען איך זאָל אייך וועלן שילדערן אלע אירע רייצן און אויסרעכענען איר גאַנצע צויבער קראַפט, וועל איך ביז האַלבע נאַכט ניט פאַרטיק ווערן.

דער פּאָליציי דירעקטאָר האָט מיט שטאַרקע בליקן געקוקט פאַר זיך. ער האָט אויסגעשטעלט זיינע אויערן און ער האָט אויפמערקזאַם זיך צוגעהערט, אום ניט צו פאַרלירן קיין איין וואָרט וואָס זיין פריינט האָט אים דערציילט.

דער פּאָליציי באַאַמטער פון גראָדנע איז געווען א שנעל אויפפלאַמענדע נאַ־טור. ער האָט אין זיינע פריערדיקע יאָ־רען אויך זיך איבערגעגעבן צו אוים־געלאַסנהייט; אָבער מערקווירדיק! וואָס עלטער ער איז געוואָרן, אַלץ שטאַרקער איז געוואָרן זיין ליידנשאַפט.

זיין באַגער נאָך פרויען איז אויף דער עלטער געווען שטאַרקער ווי אין דער יוגנט, און אימער ווען ער איז געוואָרן פריי פון דער אַרבעט און ער האָט ניט געהאַט וואָס צו טאָן, פלעגט ער נאָר טראַכטן וועגן פרויען און וועגן ליבע. און ער פלעגט פאַרשמאַכטן אין דעם וואונש צו האַלטן א פרוי אין זיינע אָרעמס.

ער פלעגט זיך אָפּט אליין שטאַרק אויסזידלען, דערפאַר וואָס ער קאָן ניט טראַכטן וועגן עפּעס אַנדערש, און וואָס ער טראָגט זיך שטענדיק ארום מיט זינ־דיקע געדאַנקען. וואָס זאָל ער טאָן אום לויז צו ווערן פון דעם דאָזיקן געפיל, וואָס פּייניקט אים אַזוי שטאַרק?

ער פלעגט זיך מוזן אוועקלאָזן זוכן, אום צו געפינען א פרויען צימער, וועל־כע זאָ לאָים. אוועקגעבן איר ליבע. און אַלס פּאָליציי דירעקטאָר האָט ער גע־מוזט אין דער דאָזיקער באַציאונג זיין זייער פאָרזיכטיק, ער האָ טגעמוזט אויפ־האַלטן די ערע פון זיין אַמט און אים האָט דערפאַר געפעלט די באַוועגלאַכקייט. ס'האָט פאַר אים נעפּאַסט צו גיין אין דער געזעלשאַפט און אָנבאָטן זיין ליבע צו פרויען, וועלכע וועלן אים פיליכט מאַכן א סקאַנדאַל.

נו, האָט גראַף קאַזינסקי אים איצט דערציילט פון אַזא פּרעכטיק שיינער פרוי, וועלכע ער האָט געפונען, און וועל־כע געפינט זיך טאַקע דאָ אין גראָדנע.

(פאָרטזעצונג — קומט)

אלע ווילן עס זעען און הערן!

נייע
אטוואַטער קענט ראַדיאָ
מיט דער
גאָלדענער שטימע

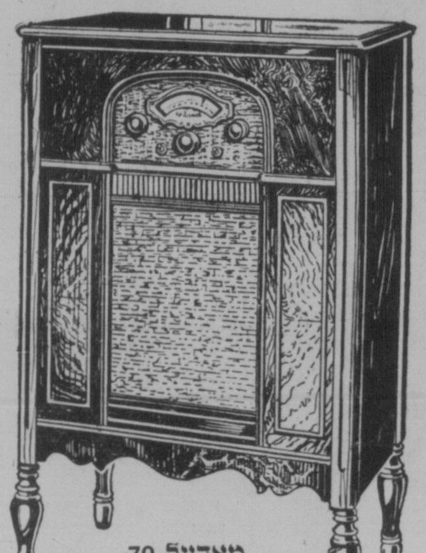

מאָדעל 70

צוגעפּאַסטער וואָלנאַט לאָובאַי געפינישט אין ריכטיקן נאַ־מאַר.

$239.50

קאָמפּליט מיט טיובס

זעצט זיך אוועק און נעמט אריין די שיינ־קייט פון די נייע אטוואַטער קענטס. עס איז דאָ א דעזיין און סייז פאַר יעדער היים. לאָזט אונז אריינשטעלן די וואונדערבאַרע נייע אטוואַטער קענט אין אייער היים היינט.

אלע הערן זיך איין, ריידן, און קויפן די נייע אטוואַטער קענט — די טריאומ־פירנדע נייע ראַדיאָ מיט דער גאָלדענער שטימע! קומט אריין און זעט פאַרוואָס די נייע אטוואַטער קענט איז אַזוי ווייט פאַר־אויסגעשטיגן. פּרובירט אויס די גאָלדענע שטימע פאַר פיינער שיינקייט פון נאַטיר־לאַכקייט. זעט ווי אַזוי דער נייער טאָן קאָנטראָל גיט אייך פיר פאַרשיידענע טע־נער, ארויסברענגענדיק נידעריקע אָדער הויכע טענער צום וואונש. זעט ווי איינפאַך עס איז איצט צו קריגן אייערע סטיישאָנס מיט דעם נייעם שנעל־דורכזיכטיקן רעדל — אַזוי לייכט צו לעזן ווי א גרויסער זייגער — אלע סטיישאָנס גלייכמעסיק צע־טיילט דורך וואונדערבאַרער נייער דערפינ־דונג — מ'דאַרף ניט זוכן צו טרעפן — ניט אָפּשטעלן זיך אָדער אָנשטרענגען די אויגן.

נייער שנעל דורכזיכטיקער דייעל

—א גאַנצע רייע פון סטיישאָנס פונק אַנט־קעגן אייך. לייכט צו לעזן ווי א זייגער. א ריר פון אייער פינגער ברענגט אייך אייער פּראָגראַם.

פלינקייט! באַקוועמלאַכקייט! פּינקטלאַכקייט!

Malcolm & Hill, Limited, Kitchener, Ont., Canadian Licensees

Distributors

CANADIAN AUTOMOBILE EQUIPMENT, LTD.

88 Arthur Street, Winnipeg

"צו מיר צו עסן"

ווען איר פילט אַזוי, טרינקט א קאַפּע טיי.

רוט זיך אָפּ אביסל!

זייער שנעל וועט איר זיין דער־פרישט — דער געפיל פון מיד־קייט איז אוועק — און איר ווילט עסן.

רעד ראָז טיי
איז "גוטער טיי"

צוויי קוואַליטעטן — גרין לייבל און אָרענדזש פּיקאָו

:: פּערזענלאַכעס ::
PERSONAL

טענץ יעדע נאַכט אין אונזערע קלאַסן מיט וויניפּעג'ס בעסטע טענצער גוטע פּאַרטנער פאַר אלעמען קאָמפּליט קורס. פּריוואַט לעסאַנס $5.00.
PROF. AND MISS SCOTT
200 Portage Ave. Next Lyceum. 88 106

מיטשעל און מיטשעל

רעגיסטרירטע פּעטנט אטאַרניס, 718 מעקאינטייר בלאָק, וויניפּעג. פּעטנטס. טרייד מאַרק גענומען אין אלע לענדער. ריזאָנאַבל טערמס. טעלעפאָן 88 747.

מרס. י. פּערלמאַן
דרעסמאַכערן
נייסטע פּאָל מאָדעלן
דרעסעס און אוטפיטס
מעסיקע פּרייזן
482 Balmoral St. Ph. 30 902

געלט!
פאַר אייערע באַלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאָנאַטן צו באַצאָלן עס צוריק. ריזאָנאַבל רייטס. פּינקטלאַכע באַדינונג. שטרענג פּריוואַטלאַך
אָפן טעגלאַך ביז 7.30 נאָכמיטאָג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R.B. ORMISTON
פלאָריסט
צוויי סטאָרס צו אייער באַדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראַפירט איבעראַל

לייף אינשורענס
בעסער צו האָבן א פּאָליסי און ניט דאַרפן עס, איידער דאַרפן דאָס און ניט האָבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

דיינקט!
סוטס — טאָפּקאָוטס — אָווערקאָוטס
גענייט אָדער פאַרטיק געמאַכט
$25
SCANLAN & McCOMB
417½ PORTAGE AVENUE
טעלעפאָן 22 282

באַקאַנטמאַכונג. מרס. בער־לאַף, 498 באַראָוס עוועניו, האָט געוואָר־נען די קרעלן. קומען אין באַלפוריא בלאָק, "איי", סוויט 16.

נעשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

דזשענעראַל סטאָר צו פאַרקויפן אָ־ער צו פאַררענטן אין א גוטן דייטשן און מע־נאָניטישן סעטלמענט. א גוטע געלעגנהייט פאַר אימעצן. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 1312.

א גוט גייענ־יקע ביזנעס צו פאַרקויפן, ווייל עס איז ניטאָ ווער עס זאָל אָנ־ענדן. זיך נאָכפרעגן אין 1124 מיין סטריט.

ארבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

פאַרלאַנגט א באַי א באַרבער. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 1403.

פאַרלאַנגט ראַיעלן מאַן פאַר א ראָוד פון הונדערט סטאָרס אין דער פּראָווינץ; דער־פאַרונג ניט נויטיק; ניט צו פאַרקויפן; פאַרשפּרייטן און קאָלעקטן. דאַרף פאַרדי־נען זיבעציק דאָלאַר וועכנטלאַך.
SHAMAS MFG. CO.
New Toronto Ontario

:: צו פאַרקויפן ::
FOR SALE

סוויטס צו פאַררענטן

באַלפוריא אפּאַרטמענטס, קאַטידראַל און מיין סטריט.
נאָרט פּאַנאַמאַ בלאָק, מאַקריי עוועניו
נאָבל בלאָק, אַלפרעד עוועניו, איסט אָף מיין סטריט.
קאַרמען אפּאַרטמענטס, באַראָוס עווע.
גלאָב אפּאַרטמענטס, סט. דזשאָנס עוו. און מיין סטריט.
רענפריו אפּאַרטמענטס, מאַונטען עווע.
דיימאָנד בלאָק, סעלקירק עוועניו.
אורארא בלאָק, סעלקירק עוועניו.
מאַניטאָבאַ בלאָק, מאַניטאָבאַ עוועניו.
דער איינציקער פּלאַץ וואו איר קאָנט קריגן א סוויט פון 2 רומס ביז 6 רומס אין אנקלאַנג מיט אייער געשמאַק און פאַר דעם פּרייז וואָס איר ווילט צאָלן, איז ביי

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 55 761 און 53 807

צו פאַרקויפן א הויז אויף מאַטעסאָן עוו. נאָענט צום בית יתומים. א פולשטענדיק מאָדערנע הויז. פריש רעמאָנטירט איבע־ראַל. 7 רומס און צוויי שיינע בער רומס אין "אטיק". הייסע וואַסער באַהייצונג. אלע באַקוועמלאַכקייטן. א באַרגען. טע־לעפאָנירט 56 422 פאַר אפּאָינטמענט.

צו פאַרקויפן א שיינע 6 רום הויז אין גלענוואָוד קרעסענט. טעלעפאָנירט 349 502, 144 גלענוואָוד קרעסענט.

צו פאַרקויפן א פולי מאָדערן פינף רום קאָטעדזש, מיט א באָד, הייסע וואַסער, אויל ברענער, אוק פיניש דורכאויס, אין ערשטע קלאַסיקן צושטאַנד. קליר טייטל. זייער מעסיקער פּרייז און גוטע טערמס. זיך ווענדן אין 78 פּרינסעס סטריט.

צו פאַרקויפן א דזשענטס פורנישינג און קלאָדינג סטאָר. סטאַק $2,500. מען מוז האָבן $1,000 קעש. די סטאָר ברענגט אריין פּראָפיטן פון $125 ביז $175 מאָ־נאַטלאַך. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 1425.

:: צו פאַררענטן ::
FOR RENT

א 7 רום הויז, פולי מאָדערן, ניי דעקאָ־רירט, אין 28 קאַטידראַל עוועניו, צו פאַר־רענטן אָדער פאַרקויפן. זיך ווענדן צו מרס. וואַכנאַוו, 323 מאַניטאָבאַ עוועניו, טע־לעפאָן 51 519.

צו פאַררענטן א סוויט פון 4 גרויסע רומס נייער עלעקטרישער אויוון, אנטקעגן נאָר־קווי סקול, 125 לאַסטער סטריט, טעלע־פאָן 53 825.

צו פאַררענטן א גרויסע ליכטיקע רום מיט אלע באַקוועמלאַכקייטן פאַר א באַי א־ער מיידל, מיט אָדער אָן באָרד. זיך ווענדן צו ל. לעוויט, 186 מאַניטאָבאַ עוועניו איסט, סוויט 2.

צו פאַררענטן א געפאַרנישטע רום, פּאַסיק פאַר א קאַפּל א־ער פאַר א יונגן מאַן. טע־לעפאָן, הייסע וואַסער. זיך ווענדן אין 504 פלאָראַ עוועניו.

4 רום מאָדערנער סוויט צום רענטן אין קלייד בלאָק, 395 בעלקירק עווע. רענט בלויז $32.50.
4 רום סוויט מיט עקסטראַ גרויסע צי־מערן, זייער באַקועם. רענט, $40.
7 רום פולי מאָדערן הויז אויף קאַטיד־ראַל עווע. רענט בלויז $35.
סטאָר און 8 רום פולי מאָדערן הויז אויף א גוטן קאָרנער אין נאָרט ענד. רענט $55.

ת. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street Phone 51 000

צו פאַררענטן א שיין געפורנישטע רום ביי א קאַפּל אָן קינדער, אין א בלאָק מיט אלע באַקוועמלאַכקייטן. פּאַסיק פאַר א סינגל פרוי אָדער מיידל, קיין באָרד. זיך ווענדן 1000 מיין סטריט, קאָרנער פּרי־טשאַרד, סוויט 8.

היינט אויף דער ראַדיאָ

CKY
וויניפּעג
3.00—מוזיק.
CNRW 780
וויניפּעג
10.00—וועסטערן נעטוואָרק פּראָגראַם.
CJRW 499.7
פלעמינג.
5.40—מוזיק.
6.15—אַנקל פּיטער.
7.00—קאָלומביא פּראָגראַם.
CJGX 650
יאָרקטאָן
7.15—פאַרמערס פּריירי ראַדיאָ שעה.
WOW 590
6.00—אָמאַהאַ. אָרקעסטער.
WLW 700
6.30—סינסינאַטי. קלאַסיקס.
WGN 720
7.00—שיקאַגאָ. טאַנץ מוזיק.
WLW 700
8.00—סינסינאַטי. מעלאָדיעס.
WDAF 610
9.00—קענזאַס סיטי. קלאַסיקס.
WGN 720
9.30—שיקאַגאָ. אָרקעסטער.
WMAQ 670
10.00—שיקאַגאָ. טאַנץ מוזיק.
WLW 700
11.00—סינסינאַטי. אָרקעסטער.

NEW PALACE THEATRE
היינט, מאָרגן און שבת
וויליאַם קאָליער סיניאָר אין
"האַרמאָני עט האָום"
א דורכאויס ריידנדיק בילד
אויך קאָמעדיע און א. וו.

:: שטעלע פאַרלאַנגט ::
SITUATION WANTED

א סינגל באַי, 22 יאָר אַלט, פאַרלאַנגט א שטעלע אין א קאַנטרי דזשענעראַל סטאָר. האָט איבער 5 יאָר דערפאַרונג. קאָן האַלטן סטאַק. רעדט ענגליש, רוטעניש און דייטש קאָן געבן גוטע רעפערענסעס. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 1311.

מיס קרעניס, אן ערשטע קלאַסיקע דערפאַ־רענע לערערין אין ענגליש, איז ווילדיק אָנ־צונעמען לעסאַנס. טעלעפאָנירט 55 278, אָדער זיך ווענדן אין 525½ דזשאַרוויס עוועניו.

א גרינער באַי מיט עקספּיריענס פון דער היים פאַרלאַנגט א דזשאַב אין א קאַנטרי סטאָר. ווייליק צו אַרבעטן פאַר קליינעם געהאַלט, קאָן אויך לערנען מיט קינדער אויב נויטיק. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 1389.

באַקאַנטמאַכונג

א חזן וואָס איז צו גאָט און צו לייט, קומט נאָר וואָס אָן קיין וויניפּעג, זוכט א שטע־לע אין שטאָט אָדער קאַנטרי, פאַר ימים נוראים אָדער א גאַנץ יאָר. זאָפנדיק צו־פרידן צו שטעלן על צד היותר טוב. זיך ווענדן אין 657 סעלקירק עוועניו.

א באַי 2 יאָר אין לאַנד, זוכט א שטעלע אין א קאַנטרי דזשענעראַל סטאָר. האָט אַנדערהאַלבן יאָר דערפאַרונג אין דזשע־נעראַל סטאָר ביזנעס. רעדט אייגליש, רו־טעניש און דייטש. ווייליק צו אַרבעטן פאַר קליינעם געהאַלט. קאָן געבן גוטע רעפע־רענס. אויב נויטיק לערנען מיט קינדער העברייאיש און אידיש. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 1408.

:: צו פאַררענטן ::
FOR RENT

באַלטיק אפּאַרטמענטס
מאַניטאָבאַ עווע.
צו פאַררענטן 3 און 4 רום סוויטס, ניי דעקאָרירט. סקרינד באַלקאָנים.
מעסיקע רענט
זיך ווענדן צום קערטייקער
סוויט "די." טעלעפאָן 56 668

צו פאַררענטן א 3 רום סוויט אין א גוטן בלאָק. אוק פיניש, מייפּל פלאָרס, עלעק־טריק אויוון. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום דזשאַניטאָר אַראָראַ קאָורט, 567 סעלקירק עווע., טעלעפאָן 55 488.

באַהייצטע סטאָר

1422 מיין סטריט, הערימאָן האָל, גוטער ביזנעס לאָקיישאָן. ליכטיק, גרויס, סטים באַהייצט. זייער מעסיקער רענט. ווענדן
WINNIPEG TRUSTEE CO.
322 Main St. Phone 29 054

צו פאַררענטן א 6 רום הויז, וועט זיך אָפּ־ליידיקן דעם 10טן סעפּטעמבער. זיך ווענ־דען צו
MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

צו פאַררענטן א 2 רום סוויט, באַזונדער אריינגאַנג. געז אויוון. מעסיקע רענט. זיך ווענדן אין 325 רעדוואָוד עוועניו. פרעגן פאַר מרס. קאָהען.

צו פאַררענטן צוויי ניי דעקאָרירטע רומס אין 306 באַיר עוועניו. טעלעפאָן, הייסע וואַסער און אלע באַקוועמלאַכקייטן.

צו פאַררענטן א סוויט אָדער פלעט פון 5 רומס. סטים היט. הייסע וואַסער, לופטי־קע רומס. מאַניטאָבאַ עוועניו. טעלעפאַ־נירט 51 188.

צו פאַררענטן א פיר רום קאָטעדזש, פול ביסמענט, הייסע לופט באַהייצונג. זיך ווענדן אין 172 סעלקירק עוועניו.

צו פאַררענטן א רום, פּאַסיק פאַר א קאַפּל. א סינגל מאַן קאָן האָבן ברעקפעסט און סאַפּער. ניט קיין קליינע קינדער אין הויז. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט 1395.

אין פּעלעס טעאַטער

היינט ווערט געוויזן דאָס זייער אַמו־זירנדיק בילד "האַרמאָני עט האָום". אי־בער הונדערט בעסטע טענצער פון לאָס־אַנדזשעלעס דערשיינען אין דעם בילד. דורכאויס ריידנדיק מיט אן אינטערעסאַנ־טען אינהאַלט געשפּילט פון אן ערשטע קלאַסיקן קעסט. עס ווערט אויך געוויזן א שיינע ריידנדע קאָמעדי און פּיטשורעטס.

חזן פאַרלאַנגט פאַר די פּעס, מאַנ.

פאַרלאַנגט א חזן און בעל־תוקע פאַר די פּעס, מאַנ., פאַר די קומענדיקע ימים נוראים. מוז זיין א גוטער בעל־תפילה און רעספּעקטפולער מאַן. דער ריכטיקער מאַן זאָל זיך ווענדן שריפט־לאַך צו
J. SCHACTER
The Pas, Manitoba

ווי אַזוי מאַכט מען געלט אין אַ שלעכטער צייט? פרעגט א סטאָרקיפּער

מיר קאָנען אייך ענטפערן אויף דער פראַגע: ווען איר קויפט אייער סחורה ביליק קאָנט איר קאָנקורירן מיט די גרעסטע טשיין סטאָרס אָדער מייל אָרדערס, און נאָר דאַמאָלסט קאָנען אייערע ביזנעס זיין א סוקסעס.

מיר האָבן איצט א גרויסן סטאָק פון קליידונג און שיך—ספּעשל ראָבערס

מיר האָבן א גרויסן סטאָק פון ראָבערס און א קאָמפּליט ליין פון אלץ און וואָס איר נויטיקט זיך פאַר דעם פאַל, און מיר גיבן אראָפּ א גרויסן דיסקאַונט. איר קאָנט ברענגען א ליסט פון וועלכער ניט איז ראָבער קאָמפּאַני און זיך אין דעם איבערצייגן. מיר וועלן אייך געבן אַזעלכע דיסקאַונטס אז איר וועט קאָנען פאַרקויפן ביליקער ווי די גרעסטע מייל אָרדער הייזער און נאָך מאַכן גענוג פּראָפיטן. קומט וואָס שנעלער און איר וועט זיך אליין איבערצייגן אז אלץ וואָס מיר אַדווערטייזן דאָ איז ריכטיק.

KOZ BROTHERS • 213-215 PACIFIC AVENUE • **WINNIPEG**
TELEPHONE 28 201